

Komorní listy

časopis soudních exekutorů

3/2011

III. ročník

vydává
Exekutorská komora
České republiky

Poskytování součinností
Věci nepodléhající exekuci
Kauza falešného exekutora

Pořádání elektronických dražeb dle zákona - pro exekutory zdarma

Server E-AUKCE.COM, který je již deset let nejrozsáhlejší databází konaných dražeb, dražebníků, exekutorů, odhadců v ČR, pro Vás připravil mnoho zajímavých změn sledujících větší medializaci Vašich dražeb.

Mezi hlavní novinky patří nově navázaná spolupráce s jedním z největších realitních serverů RealCity.cz, dále pak možnost pro soudní exekutory kompletně pořádat elektronické dražby splňující všechny zákonné podmínky zdarma a příjemnou novinkou je změna ve zpoplatnění služeb, neboť v případě, že dražba skončí neúspěšně, budou Vám vynaložené prostředky na „kartu dražby“ navráceny.

- elektronické pořádání dražeb zdarma
- prezentace movitostí - pro SE zdarma
- snížení cen o 10%
- neúspěšné dražby nezpлатněny
- efektivní prezentace dražeb
- rozšíření mediálního dosahu: iHNed.cz
RealCity.cz
Konkursní Noviny

Projekt E-AUKCE.COM zahájil činnost v roce 2001 zároveň s platností zákona o veřejných dražbách. Jeho cílem je podávat komplexní, aktuální a smysluplné informace investorům o dražbách v rámci celé České republiky. Projekt zahrnuje přehledové databáze a seznamy dražebníků, exekutorů, odhadců a správců konkursní podstaty, stejně tak jako bezplatnou právní poradnu.

Hlavním cílem projektu je poskytnout klientům serveru efektivní paletu možností jak prezentovat své dražby s důrazem především na zvýšení efektu oslovení, kterého je mimo jiné dosaženo také spoluprací mediálních partnerů jako jsou např. Konkursní noviny, server IHNED.CZ a nově také REALCITY.CZ.

V případě Vašeho zájmu neváhejte kontaktovat naši reklamní specialistku Pavlínou Křenkovou, tel.: 774 868 037 nebo navštivte náš portál na adrese www.e-aukce.com nebo www.drazebnikalendar.cz.

Exekutor špatných mravů

Poslední dobou se mi do paměti vrývají výtky některých našich klientů (jak láskyplně nazýváme účastníky řízení na straně povinné), které se opírají do naší mravnosti. Jsou to sice někdy výtky notně posílené hněvem, ovšem v lecčem si podobné, užívající dvojí metr. Jedná se o prosté, často jakoby mimo řeč pronesené: „Jak můžete dělat takovouhle práci? Jak vás vůbec něco takového může těšit?“ Kolegyně vždy s úsměvem odpovídá, že někdo tuto profesi vykonávat musí. Já v duchu dodávám, že daný hvěvivec-moralista může být rád, že ji děláme právě my (trpělivě jej vyslechneme, zodpovíme dotazy, podáme vysvětlení k případu a proceduru nezdolně opakujeme bez příměsi vlastních emocí).

Proč dvojí metr? Protože když hněvivec-moralistu posloucháte, do mysli se vám vtírá další neodbytná myšlenka: káže vodu, pije víno. Mnohdy se totiž za těmito pichlavými poznámkami objeví hněvivec-moralista ve vsí své nahotě, poodhalí svou duši a prozradí na sebe, jak si nevyzvedával poštu, jak se nezajímal o nalézací řízení a ještě předtím nereagoval na předžalobní upomínky nevědom si povinností ze závazkového vztahu. Vyvrcholením mistrovského kusu hněvívce je rozčarování nad tím, že jej nutíme znát jeho povinnosti, i když s právem nechce mít nic společného. Neobklopuje ho v běžném životě a vůbec ho nebude obklopovat při neoprávněné exekuci, tedy takové, kterou na něj věřitel podal, protože mu dlužník nezaplatil. V takových chvílích se z vás dere výkřik, chtěli byste světu a hněvivci sdělit, že všichni žijeme ve stejném světě, je to svět dospělých, kde se s vámi nikdo mazlit nebude, kde existují pravidla svazující nás všechny. Dodržovat je musíme my i hněvivec.

Odmyslíme-li si hněvívce, přichází k nám i vzdychálkové. Ti se sice nerozčilují, ale mají-li obecenstvo, neváhají se proti nespravedlnostem světa a exekuce ohradit. Pěkným, trochu ironickým příkladem je, když se vzdychálek sejde v jedné místnosti s nespokojeným oprávněným, tedy oprávněným, který se nemůže smířit s tím, že u povinného aktuálně není zjištěn postižitelný majetek, a i kdyby soudní exekutor byl malíř světových kvalit, tam, kde nic není, nic nevymaluje. Oprávněný si tak povzdychává nad tím, k čemu vlastně soudní exekutoři jsou (když nepůsobí jako kouzelníci vytahující majetek povinného z klobouku) a vzdychálek sedící vedle něj se hned ozývá s tím, že to cítí stejně. Jako by soudní exekutoři nutící jej platit dluhy nemohli v tom kouzelnickém klobouku zmizet.

Tedy morální nemorální, řídím se heslem, že normální je dluhy plnit a že hvěvivec ani vzdychálek mé nazírání nezmění. Postavičky těchto různých charakterů nezachávají vaše přesvědčení, spíše je zocelí. A k čemu vlastně mířím? Mířím k tomu, že svádíme neustálý boj o slušné postavení soudního exekutora ve společnosti a rozčiluje nás neuctivost k instituci soudního exekutora tam, kde se jí lze těžko bránit (stran médií, ale i soudů, dohledových orgánů), a mě napadá: Nemířím to marná snaha, je to snaha ušlechtilá, snaha nelehká, která má svou kvalitu a budoucnost. Nikdo mě nepřesvědčí o tom, že jsem špatný člověk kvůli mému zaměstnání, které má pro společnost hodnotu, i když (bohužel) tomu chování veřejnosti neodpovídá.

Vladimíra Medková,
členka redakce

obsah

úvodem

Mgr. Antonín Toman Pane vrchní, platím!	3

S obdobným případem jsem se dosud nesetkal (rozhovor s ředitelem Finančního analytického útvaru JUDr. Milanem Cícerem)	5

součinnosti

Mgr. David Hozman Finanční limity součinnostní agendy	6

Elektronická výměna dat (rozhovory s Ing. Danielem Polákem z KB a Ing. Jitkou Lukášovou z ČBA)	9

články

JUDr. Ladislav Derka Využití zajišťovacích směn v podnikatelské činnosti	11

Mgr. Kateřina Knytlová a Mgr. Vojtěch Hrdlička Vyloučit? Nevyloučit? aneb Které věci nepodléhají výkonu rozhodnutí	14

JUDr. Štěpán Klapka Zastavení exekuce soudním exekutorem na základě fikce souhlasu účastníků	17

Mgr. Bc. Tomáš Hodys Vydražitel v pasti	20

výročí

JUDr. Jana Tvrdková Deset let existence soudních exekutorů	23

Mgr. Petr Ustohal Oslavy desátého výročí založení komory se blíží	24

JUDr. Petr Smolík, Ph.D. Exekuce dle práv zemských	25

JUDr. Eva Dlouhá Postupně se změní i pohled veřejnosti na činnost soudních exekutorů	27

metodika

JUDr. Pavla Pjajčíková Vedení a předložení spisu z pohledu odvolacího soudu	28

reportáže

JUDr. et Mgr. Josef Ťoukálek Výstava faksimilií v Praze	31

Mgr. Michal Suchánek Exekutoři vítězí	33

judikatura

Přehled rozhodnutí v exekučních věcech	35

Autor fotografie na titulní straně: JaHo

Redakční radu posiluje Petra Báčová

Na podobě Komorních listů se nově podílí Petra Báčová. Mezi její úkoly patří jazykové korektury, spolupráce na koordinaci autorů článků a administrativa spojená s vydáváním časopisu.

Petra Báčová vystudovala literaturu a elektronická média. Již několik let pracuje pro Český rozhlas. Obracet se na ni můžete prostřednictvím e-mailové adresy redakce@exekutorskakomora.cz.

Děkujeme Monice Zajícové Balšánkové za to, jakou měrou se podílela na vzniku a současné podobě časopisu Komorní listy.

Pane vrchní, platím!

Mgr. Antonín Toman,
právník Exekutorské komory České republiky

Kdo z nás by si s úsměvem nevzpomněl na nespočet komických situací v podání fantóma nejen pražských restaurací, postrachu liknavých číšníků a vášnivého knihkupce z komedie „Vrchní, prchni!“? Možná by stálo za to provést hlubší sociokulturní analýzu, která by poodhalila, do jaké míry tato zlidovělá komedie přispěla k dnes již populární zábavě „vydávání se za někoho“. Faktem však zůstává, že ostentativní snaha některých podnikavců vyzrát na někoho tím, že si vypůjčí identitu někoho jiného za účelem těžit z tohoto nekalého jednání neoprávněné výhody, hraničí v České republice se společenským fenoménem. Vypočítavost odzvlých podvodníků mnohdy působí jedincům s nepokřiveným smyslem pro morální hodnoty mrazení v zádech, občas jsou tyto chytlavé příběhy z černé kroniky důvodem k lehkému úsměvu. Pravděpodobně si někteří z vás alespoň matně pamatují na čtyři roky starý případ, kdy Policie ČR varovala občany před řáděním falešného hajného, který od důvěřivých chatařů vylákal finanční prostředky pod záminkou, že mají sloužit jako záloha pro expresní dodávku kvalitního palivového dřeva, které tento muž v zeleném mysliveckém oblečení pochopitelně nedodal a s penězi ukrytými za kloboukem zmizel v temných hvozdech. Poslední mediálně známá krádež identity na každý pád nemůže – minimálně z pohledu kanceláře Exekutorské komory ČR – patřit do kategorie s nálepkou „humorné“. Zkusme se tedy ohlédnout zpět a zrekapitulovat události kolem aféry falešného exekutora JUDr. Holečka.

Když 17. 8. 2011 kolem deváté hodiny ráno zazvonil telefon, probíhal v kanceláři komory standardní pracovní den prodchnutý více či méně zajímavými všedními problémy, které jsou orgánu samosprávy soudních exekutorů od nepaměti vlastní. Předmětem telefonátu bylo taktní upozornění právního zástupce povinného, že jeho mandant byl vyzván soudním exekutorem JUDr. Holečkem, Exekutorský úřad Praha 8, k zaplacení pohledávky oprávněného a nákladů „na soudní a exekutorské výlohy“, přičemž z pohledu obsahové úrovně předmětné výzvy bylo dle tvrzení advokáta patrné, že jde o podvodnou výzvu. Při zjišťování dalších podrobností vyšla najevo poměrně zásadní zjištění o velkém rozměru a poměrně detailní propracovanosti podvodného jednání. Listina údajného soudního exekutora JUDr. Marka Holečka „poslední exekuční výzva před provedením fyzické exe-

kuce podle § 47 odst. 1 o.s.ř.“ ze dne 15. 8. 2011 obsahovala také odkaz na webové stránky www.rychlyexekutor.cz a rovněž zmínku o tom, že dotyčný exekutor je ve vší vážnosti členem Exekutorské unie ČR již od roku 2002, o čemž se každý mohl přesvědčit na stránkách tohoto orgánu www.exekutorskaunie.cz.^{*} Obě webové stránky byly velmi zdařilými napodobeninami stávajících stránek Exekutorského úřadu v Havlíčkově Brodě a Exekutorské komory ČR, jejichž obsah byl přenesen jen s mírnými změnami. Okopírované internetové stránky pak proto na první pohled budily dojem hodnověrnosti.

Důvěryhodně pro laickou veřejnost působila také samotná výzva soudního exekutora, která obsahovala pochybnou spisovou značku Obvodního soudu pro Prahu 9, státní znak a kulaté razítko exekutora, jehož přítomnost na listině byla jedním ze zásadních faktorů úspěchu podvodníka, který vsadil na genetiky zakořeněný fetiš z dob rakouskouherské monarchie, jenž je součástí kolektivního podvědomí českého národa, tj. nekritické uctívání „štemplu“ jako výrazu státní moci a nadřazenosti, které je v dnešní době, kdy si každý může nechat vyrobiť razítko ředitele zeměkoule (o elektronizaci dokumentů nemluvě), na obtíž. Dále také šibeniční termín zaplacení přispěl k všeobecné panice adresátů této výzvy, kterými byly tisíce osob samostatně výdělečně činných nehledě na faktické (ne)vykonávání živnosti, předmětu podnikání či míru termodynamické neuspořádanosti (ano, vyzývání byli též zemřelí, což bylo pro pozůstalé jistě nemilé překvapení). Mnoho poškozených totiž zaplatilo téměř obratem, aby stihli lhůtu pro zaplacení, a až poté začali zjišťovat detailní informace o povaze jejich smyšleného závazku. Každý z nás se může zamyslet nad tím, zda za úspěchem podvodníka stojí spíše mediálně mytizované postavení soudních exekutorů jako leviatanů české soudní moci či právně-ekonomické nevědomí množiny obeslaných.

Exekutorská komora ČR zareagovala velmi promptně a již několik minut po odhalení podvodného pokusu zveřejnila oznámení na stránkách komory a sdělila varování před falešným exekutorem ČTK, od které přebírají zprávy všechna česká média. Tele-

^{*} Ilustrační fotografii této webové stránky naleznete na 4. straně časopisu.

úvodem

fonní a datové linky byly po celý tento a následující den zahlceny dotazy na postup v případě obdržení výzvy či zaplacení fiktivní pohledávky. Kolem pěti set nešťastníků si od pracovníků komory vyslechlo cenné informace a rady, někdy ještě včas – jindy jako potvrzení nechtěného. Jako smutnou kuriozitu lze dodat, že někteří poškození zaplatili až po radách policistů, a dokonce se našli i advokáti, kteří doporučili poškozeným zaplatit, což, doufejme, nelze brát jako zprávu o odborné úrovni advokátů v českých zemích. Mnozí volající dokonce pracovníkům komory poděkovali za to, že díky včasné zveřejněným informacím nepřišli o své peněžní prostředky, což je jev nadmíru neobvyklý a po obligátních nadávkách ze všech stran osvěžující. Ještě tentýž den podala Exekutorská komora ČR trestní oznámení na osoby, které zosnovaly toto nepěkné představení, městskému státnímu zastupitelství.

V následujících týdnech bylo trestní oznámení postoupeno městskému ředitelství policie Brno, Obvodnímu státnímu zastupitelství pro Prahu 1, až nakonec skončilo na Útvaru pro odhalování korupce a finanční kriminality, Odboru daní, výnosů a praní peněz. Lze pouze s povzdechem dodat, že tyto nesmělé rošády rozptýlily představy mnohých o dostatku flexibility orgánů činných v trestním řízení. Pouhou historkou okresního formátu bohužel nemůže být ani nepředstavitelný náraz pracovníků komory do zdi nezájmu těchto orgánů operativně zasáhnout ve věci zablo-

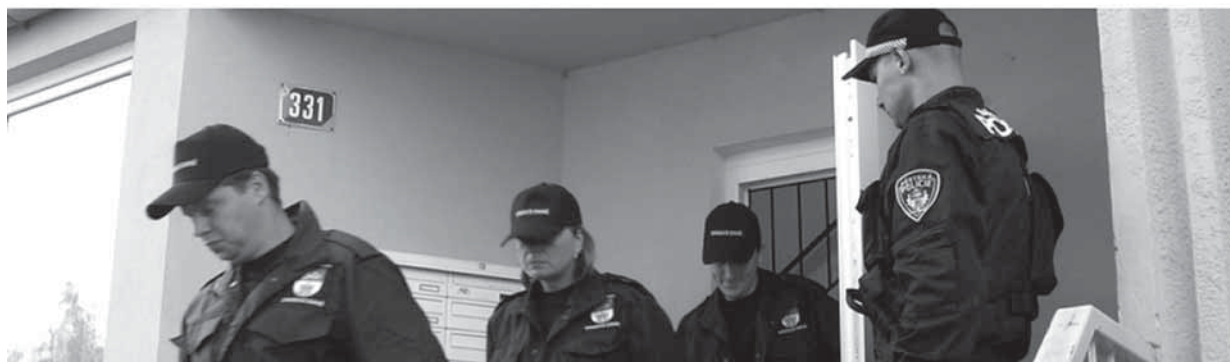
kování účtů, na které v tichosti a s drásavou jistotou proudily finanční injekce více než jedné stovky poškozených (celková škoda přesáhla jeden a půl milionu korun českých). Zjištění, že v odpoledním čase se již nedá nic dělat a je nutné nechat vše až na druhý den (netřeba dodávat, že v těchto případech jde zpravidla o hodiny až minuty), bylo nestravitelným kouskem, přičemž jako hořký dezert nám státní zástupce naservíroval ujištění, že až případu bude přidělena spisová značka, „podívá se na to“. Kdyby Exekutorská komora ČR druhý den ráno nekontaktovala s podnětem na zablokování šesti účtů Finanční analytický útvar Ministerstva financí ČR, který je obdobně jako soudní exekutoři veřejně demonizován, nebyly by – s trochou nadsázky – účty zablokované dodnes. A proto doufáme, že zásluhy Ministerstva financí a komory budou alespoň okrajově zmíněny v mikrosloupku regionálního tisku, nicméně pro jistotu a v duchu hesla „musíme se pochválit sami, nikdo jiný to za nás neudělá“ vám nabízáme tento odlehčený článek a zároveň jej přijměte také jako poděkování za spolupráci při zvyšování hladiny informovanosti veřejnosti o falešném soudním exekutorovi.

Věřme tedy, že policie bude při hledání falešného exekutora úspěšná – představa, jak ho rozzlobení exekutoři na motivy komedie „Vrchní, prchni!“ prohánějí na svém sjezdu po kolonádě, mi přijde stejně úsměvná jako falešný hajný.

Exekutorská Unie České republiky

Sdružení soudních exekutorů

Hledat

Úvodní stránka

Centrální evidence exekucí

Nejčastější dotazy

Portál dražeb

Seznam exekutorů

Exekutorská unie

Publikováno 1.8.2011

Exekutorská unie se sídlem v Praze zřízená zákonem č. 120/2001 Sb. je stavovskou organizací profesní samosprávy **sdružující soudní exekutory**. Členství v ní je pro všechny exekutory povinné ze zákona. Exekutor se stává jejím členem okamžikem jmenování exekutorem.

S obdobným případem jsem se dosud nesetkal

Rozhovor s ředitelem Finančního analytického útvaru Ministerstva financí JUDr. Milanem Cícerem
připravila Petra Báčová

Na vyšetřování případu falešného exekutora se spolupodílel Finanční analytický útvar (FAÚ). Vznikl v roce 1996. Spolu s policií a tajnými službami má na starosti boj proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Vyšetřovatelé útvaru pomáhají odhalovat podezřelé obchodní transakce. FAÚ v srpnu promptně zareagoval na podnět Exekutorské komory na zablokování bankovních účtů falešného exekutora a podal trestní oznámení. Detailnější informace jsme získali od ředitele útvaru JUDr. Milana Cícera.

Kolik peněz se na účtech falešného exekutora dosud podařilo zablokovat?

V kauze falešného exekutora bylo Finančním analytickým útvarem Ministerstva financí zajištěno zhruba 1,7 milionu korun, a to na šesti bankovních účtech fyzických osob.

Vyplývá z dosavadního šetření, zda šlo o činnost iniciovanou jedním člověkem, nebo skupinou lidí? Lze vystopovat působení JUDr. Marka Holečka dle konkrétních regionů?

Lze předpokládat, že trestná činnost byla v daném případě realizována skupinou osob a nebyla zaměřena na určitý region.

Už bylo podáno trestní oznámení?

Bylo podáno trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestných činů podvodu a legalizace výnosů z trestné činnosti. Věc je prověřována Útvarem pro odhalování korupce a finanční kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování. Po podání trestního oznámení již Finanční analytický útvar neprovádí šetření a věc je prověřována pouze policejním orgánem za dozoru příslušného státního zastupitelství. S ohledem na probíhající trestní řízení a povinnost mlčenlivosti, kterou je náš útvar vázán, nelze zveřejnit konkrétní informace k případu.

Přesto byste, prosím, mohl Komorním listům sdělit, jestli se vyšetřovatelé Finančního analytického útvaru s podobným případem už někdy setkali.

Finanční analytický útvar se během své činnosti nesetkal s obdobným případem a není mu znám ani obdobný případ v zahraničí.

Jak by se podle Vás povinní měli bránit proti eventuálnímu poškození podobnými podvodníky?

V obdobných případech lze povinným osobám doporučit, aby postupovaly maximálně obezřetně a v případě pochybností si identitu exekutora ověřily u Exekutorské komory ČR. Exekutorská komora by v případě zjištění obdobného případu měla včas varovat veřejnost (např. prostřednictvím médií) a v maximální možné míře spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení.

Jak o falešném exekutorovi informovala média?

O falešném exekutorovi informovala hned 17. 8. 2011 na základě upozornění Exekutorské komory tato média: ČTK, iDNES.cz, Novinky.cz, Lidovky.cz, Deník.cz, tn.cz, Mediafax, Prima TV, ČT24 i ČT1.

Ve čtvrtek 18. 8. téma přinesla i televize Nova, a to už v Ranních Televizních novinách. Vyjádření tajemníka EK Mgr. Petra Ustohala ve čtvrtek otiskly Lidové noviny. Článek o podvodné činnosti údajného JUDr. Marka Holečka publikovala také Mladá fronta DNES. Mezi oběťmi falešného exekutora měla být i pardubická zámečnická firma, která pro exekutory pracuje, nebo soudní znalec. Toto zjištění předložil redaktor Jiří Sejkora v Pardubickém deníku 18. 8.

Na konci pracovního týdne věc zpracovaly i ostatní regionální deníky. Například Domažlický deník se všiml, že falešný exekutor obesílal i Plzeňsko. Článek s názvem „Falešný exekutor úřaduje také na západě Čech“ si čtenáři mohli přečíst 19. 8. v Chebském deníku, text „Falešný exekutor láká peníze i na Chrudimsku“ se objevil na stránkách Chrudimského deníku. Podobně se zachovaly Karlovarský deník, Opavský a hluchínský deník, Orlický deník, Plzeňský deník, Sokolovský deník a také Svitavský deník. Varování před falešným exekutorem se rozhodla zveřejnit i redakce Horáckých novin, servery hypoindex.cz a investujeme.cz a rovněž televize RTA.

Finanční limity součinnostní agendy

David Hozman,
redakce časopisu

Důvody doplnění právní úpravy vykonávacího řízení o exekuční řád jsou všem notoricky známé. K zajištění větší vymahatelnosti soudních rozhodnutí a jiných exekučních titulů byly svěřeny soudním exekutorům nemalé pravomoci, mezi něž patří i oprávnění požadovat po třetích osobách informace o majetku dlužníků. Toto oprávnění soudních exekutorů bylo vtěleno do ustanovení § 33 a 34 exekučního řádu, přičemž následná soudní judikatura¹ přisvědčila extenzivnímu výkladu citovaných ustanovení, co do okruhu osob povinných poskytnout odpověď na žádost o součinnost.

Již od samého počátku účinnosti exekučního řádu se rozcházel výklad ohledně úplaty za poskytnutí součinnosti. Legislativní řešení nabídl zákon č. 360/2003 Sb., který výslovně doplnil shora uvedená ustanovení o povinnost bezplatného poskytnutí odpovědi na žádost o součinnost. O dva roky později podrobil výkladu novelizované znění ustanovení § 34 odst. 1 exekučního řádu Nejvyšší soud České republiky, který ve svém stanovisku (sp. zn. Cpjn 200/2005, bod VI.) dospěl k závěru, že subjekty povinné součinností mají právo na náhradu hotových výdajů.

Naposledy se problematikou úplatnosti součinností zabýval ve svém nálezu Ústavní soud České republiky (sp. zn. II. ÚS 543/11), který vyhověl ústavní stížnosti společnosti BRE Bank S.A., organizační složka podniku. Ústavní soud České republiky v odůvodnění svého nálezu mimo jiné² zdůraznil, že osoba poskytující součinnost musí být v souladu s ustanovením § 139 odst. 1 občanského soudního řádu poučena o svém právu požadovat přiznání náhrady hotových výdajů. Nejsou-li hotové výdaje v návrhu řádně specifikovány, musí meritornímu rozhodnutí soudního exekutora předcházet výzva k doplnění podání.

Úvod tohoto příspěvku lze tedy uzavřít tak, že subjekty poskytující součinnost nemají nárok na odměnu za poskytnutí odpo-

vědi na žádost o součinnost. Soudní exekutor je však povinen k návrhu těchto subjektů rozhodnout o náhradě jejich hotových výdajů, přičemž náhradu lze přiznat pouze tehdy, pokud osoba poskytující součinnost ve svém podání osvědčí, že požadovanou částku skutečně vynaložila při poskytnutí odpovědi, pokud doloží účelnost vynaložení požadované částky a požadovanou částku hotových výdajů řádně specifikuje.

Ve světle uvedených mantinelů se pokusíme podrobit rozboru tvrzení předkládaná společností BRE BANK S.A., organizační složka podniku³, k přiznání nároku na náhradu hotových výdajů. Původní paušálně požadovaná částka (200,00 Kč za poskytnutí součinnosti ohledně jednoho dlužníka) byla v následujícím období konkretizována, přičemž hlavní argumenty pro přiznání náhrady nákladů za poskytnutí součinnosti můžeme rozdělit do dvou oblastí.

Plnění zákonné povinnosti není byznys

První argumentační okruh pro přiznání náhrady hotových výdajů banka opírá o vynaložené mzdové náklady, které musí v souvislosti s poskytováním odpovědi na součinnost vynakládat. Ve svých vyjádřeních banka tlumočí nezbytnost vytvoření speciálního oddělení pro poskytování odpovědi soudním exekutorům, které čítá 19 zaměstnanců, již jsou pracovní zařazeni jako pracovníci na úseku datových zpráv anebo jako pracovníci s rozhodovací pravomocí na úseku datových zpráv. Tito zaměstnanci pro banku nemohou vykonávat jiné pracovní úkoly. Banka nakonec uzavírá, že pokud by nemusela odpovídat na žádosti soudních exekutorů, nemusela by zaměstnávat oněch 19 zaměstnanců, a nevznikla by jí tedy povinnost plnit mzdové nároky vůči těmto osobám. K požadované částce banka dospívá na základě propočtu průměrné mzdy zaměstnanců, kteří jsou zařazeni do různých mzdových skupin,

¹ Například usnesení Městského soudu v Praze č.j. 16 Co 1/2011-268 ze dne 17. 1. 2011 publikované v minulém čísle časopisu.

² Další dopady nálezu byly komentovány v minulém čísle časopisu; viz ŠVECOVÁ I. K úhradě věcných nákladů banky. Komorní listy. 2/2011. Brno : EKČR, 2011. s. 23. MK ČR E 19153.

³ Dále pro zjednodušení v textu již jen jako „banka“.

a času stráveného při vyřizování součinnostního dotazu. Samotný matematický výpočet banka dosud neodtajnila.

Prezentovaná tvrzení je možno vyložit tak, že poskytování odpovědí soudními exekutory je pro banku nákladovou položkou, jež nemá na výnosové straně rozvahy odpovídajícího protiplnění. Uvedené však neodpovídá konstantní judikatuře a doktríně, na kterou odkazuje výše zmíněný nálezný Ústavního soudu České republiky. Ta považuje za hotový výdaj poštovné, jízdné, místní přepravné, stravné či nocležné a ušlý výdělek.

Náhradu mzdových nároků zaměstnanců nelze považovat za přiznatelný nárok ve smyslu ustanovení § 137 odst. 1 občanského soudního řádu. Odpovídání na dotazy soudních exekutorů banku nikterak neomezuje ve vykonávání činností, jež jsou předmětem jí udělené bankovní licence. Ba naopak, pokud by se banka nevěnovala činnosti spočívající v přijímání vkladů od veřejnosti, ztratily by žádosti o součinnost v podobě sdělení údajů o číslech bankovních účtů a výši jejich zůstatků opodstatnění. Z uvedeného důvodu není možné považovat náhradu mzdových nároků za ušlý výdělek ve smyslu výše citovaného ustanovení. Též není možné termín „ušlý výdělek“ zaměňovat za termín „ušlý zisk“ dle obecné úpravy odpovědnosti za škodu. V případě poskytnutí součinnosti soudnímu exekutorovi jde o plnění zákonné povinnosti a nemůže dojít k naplnění zákonných předpokladů pro vznik závazkového právního vztahu.

Budeme-li chtít sami hledat odpovídající protiplnění pro banku, nalezneme jej nikoliv na čistě materiální úrovni. Efektivní a dobře fungující výkon exekučních titulů, který se, jak prokázala činnost soudních exekutorů, bez součinnostních oprávnění neobejde, působí preventivně na řádné a včasné plnění věřitelско-dlužnických vztahů. Přičemž samotné finanční instituce často vystupují na straně věřitelské, a participují tak na funkčním systému soudního vymáhání splatných pohledávek.

Czego nie ma w aktach, nie istnieje na świecie

Jako by se touto tradiční procesní zásadou platnou v kontinentálním systému práva řídila banka v rámci druhé argumentační oblasti, kdy se domáhá přiznání náhrady nákladů za tisk a kopírování.

Banka ve svých vyjádřeních odkryla, že zpracovává odpovědi pro soudní exekutory na několika pracovištích a v několika elektronických systémech. Nedisponuje však technickými prostředky umožňujícími propojení všech informačních systémů. Samotná absence jednotného informačního systému je však v rozporu s požadavkem na účelnost vynaložení hotových výdajů. Nákla-

dy vyvolané technologickými postupy výhradně na straně banky nelze spravedlivě přenášet na účastníky řízení, kteří mají povinnost nést náklady exekučního řízení, a to bez ohledu na skutečnost, zda tyto náklady jsou zahrnuty v rámci paušálně stanovených hotových výdajů exekuce, či nikoliv.

Komunikace mezi bankou a soudními exekutory probíhá dle informací redakce výhradně elektronickými prostředky. Takový postup je v souladu s ustanovením § 34 odst. 2 exekučního řádu, který preferuje provádění součinnostní agendy v elektronické podobě. Z tohoto důvodu do popředí opět vystupuje účelnost vynaložení nákladů při zpracování žádosti o součinnost v listinné podobě vyžadující tisk a kopírování. I samotné daňové zákony předpokládají vydávání daňových dokladů v elektronické podobě, přičemž i z tohoto hlediska se jeví potřeba archivace daňových dokladů v listinné podobě jako neúčelná.

Samozřejmě i náklady na tisk a kopírování musí být náležitě specifikovány. To znamená, že je třeba v návrhu na přiznání náhrady hotových výdajů uvést konkrétní částku těchto nákladů a způsob, jak ke stanovení této částky banka dospěla. Je tedy nutné konkrétně sdělit, kolik listin bylo třeba tisknout nebo kopírovat pro poskytnutí odpovědi na součinnost v konkrétní exekuční věci a kolik činí náklady na tisk či pořízení kopie jednoho listu papíru. Jen takto lze odůvodnit výši požadovaných hotových výdajů na tisk a kopírování.

Legitimní očekávání účastníků řízení

Při samotném provádění exekuce příkázáním pohledávky z účtu dlužníka vystupují finanční instituce v postavení tzv. poddlužníka, tedy osoby, která vůči dlužníkovi-majiteli účtu eviduje závazek spočívající v povinnosti vyplatit dlužníkovi peněžní prostředky nacházející se na bankovním účtu. Do tohoto závazkového vztahu vstupují soudní exekutoři svými exekučními příkazy, kterými omezují jak finanční instituce, tak dlužníky v dispozičních oprávněních. Finančním institucím je konkrétně zakázáno, aby vyplácely do výše vymáhané pohledávky včetně jejího příslušenství a nákladů exekuce peněžní prostředky deponované na bankovním účtu, prováděly na ně započtení anebo aby s nimi jiným způsobem nakládaly. Prostředky takto postižené exekucí na bankovním účtu finanční instituce vyplatí po dni doručení vyrozumění o právní moci exekučního příkazu, případně kdykoliv během půlročního sledovacího období.⁴

⁴ Exekuci příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu bylo věnováno číslo 1/2009 Komorních listů. Např. HOZMAN D. Bankovní účet jako předmět exekučního postihu. Komorní listy. 1/2009. Brno : EKČR, 2011. s. 7. MK ČR E 19153.

součinnosti

Dle výpisu z účtu povinného, který má redakce k dispozici, banka uvedený příkaz plně nedodržela. Z připojeného výpisu z běžného účtu mKonto je zřejmé, že na základě vyrozumění o právní moci exekučního příkazu banka dne 27. 4. 2011 odepsala z běžného účtu dlužníka částku ve výši 7.605,08 Kč, přičemž účetní zůstatek na účtu po provedené úhradě činil 6.338,20 Kč. Touto úhradou však nebyla plně uspokojena exekučně vymáhaná částka. Téhož dne je z exekučně postiženého účtu odepsána částka 400,00 Kč jako poplatek za realizaci exekučního příkazu (patrně tedy poplatek vyplývající ze sazebníku banky) a účetní zůstatek se na běžném účtu snížil na částku 5.938,20 Kč. Z uvedeného tedy vyplývá, že banka v tomto případě nerespektovala jak povinnost odeslat prostředky na bankovním účtu dlužníka ve prospěch pohledávky věřitele (na běžném účtu má povinný stále uloženy peněžní

prostředky), tak zákaz provedení zápočtu vůči částce postižené v rámci exekučního řízení (odepsání částky ve výši 400,00 Kč).

Pokud bylo Ústavním soudem České republiky v odůvodnění shora citovaného nálezu konstatováno, že poskytnutím součinnosti soudnímu exekutorovi vzniklo bance legitimní očekávání, že o uplatněném nároku na náhradu hotových výdajů bude řádně rozhodnuto, je na místě si položit otázku, zda exekučním postihem bankovního účtu nevzniká legitimní očekávání účastníků řízení na dodržení zákonných povinností při provádění exekuce ze strany banky. Pokud ano, mají být veškeré prostředky dlužníka uložené na bankovním účtu použity na úhradu jeho dluhu. Jen takovým postupem banky budou napraveny majetkové vztahy mezi dlužníkem a věřitelem, což je nakonec smyslem celého exekučního řízení.

výpis z bankovního účtu mKonto pořízený prostřednictvím internetového bankovníctví

Detaily zvoleného účtu

Název účtu

mKonto

Číslo účtu

Typ účtu

BĚŽNÝ ÚČET

Majitel účtu

Účetní zůstatek

5 938,20 CZK

Disponibilní zůstatek

-115 173,86 CZK

Historie transakcí

Datum uskutečnění/zaúčtování transakce

Typ transakce

Název účtu

Číslo účtu

Popis, Konstantní symbol, Variabilní symbol, Specifický symbol

Částka transakce
Účetní zůstatek

27-04-2011/27-04-2011

POPL.ZA REALIZACI EXEK.TITULU

-400,00 CZK
5 938,20 CZK

27-04-2011/27-04-2011

ODCHOZÍ PLATBA DO JINÉ BANKY

CASTECNA REALIZACE EXEKUCNIHO PRIKAZU,

-7 605,08 CZK
6 338,20 CZK

Elektronická výměna dat

Exekutorská komora v únoru uzavřela s Českou bankovní asociací dohodu o elektronické výměně dat. Smlouva upravuje podmínky pro poskytování součinnosti mezi soudními exekutory a bankami, které se do systému zapojí. Cílem je nahradit dosavadní praxi, kdy si soudní exekutoři vyměňují s bankovními subjekty velké množství nejednotných informací. Nová forma elektronické komunikace by měla být efektivnější, vytváří totiž předpoklady pro automatizaci zpracování dotazů a generování odpovědí.

V souvislosti s článkem o finančních limitech součinnosti agendy s bankami vám nabízíme rozhovory se dvěma odborníky. Oba se s danou problematikou setkávají v praxi. Mgr. Pavel Tintěra, člen redakční rady Komorních listů, ve spolupráci s Mgr. Davidem Konczem, předsedou IT komise komory, nejprve položili několik otázek Ing. Danielu Polákovi z Komerční banky, poté Ing. Jitce Lukášové z České bankovní asociace.

Shoda panovala v otázce nutnosti zavedení jednotného standardu

Rozhovor s Ing. Danielem Polákem, vedoucím exekucí v Komerční bance, a.s.

Jak jednotlivé banky sdružené v České bankovní asociaci (ČBA) a také samotná Komerční banka (KB) vnímají uzavření dohody mezi ČBA a Exekutorskou komorou ČR (EK ČR) o elektronické výměně dat včetně přijatého Standardu?

Komerční banka uzavření dohody velmi vítá a dohodu vnímá jako vytvoření prostoru pro zvýšení efektivity procesu součinností poskytovaných exekutorům. Ze svého působení v pracovní skupině ČBA pro součinnost vím, že jednání o zefektivnění komunikace mezi bankami a exekutory trvala velmi dlouhou dobu. Proto je uzavření dohody ceněno jako završení celého tohoto úsilí.

Můžete stručně definovat obsah Standardu, resp. dohodnutého způsobu komunikace se soudními exekutory? Myslím tím např. hromadné dotazování, dva typy dotazů apod.

Standard stanovuje jednotnou formu a konkrétní rozsah dat, která jsou předávána mezi bankami a soudními exekutory. Při hromadném dotazování v jednotném formátu je limitována maximální velikost elektronicky zasílané žádosti exekutora (velikost datové zprávy je limitována 10 MB).

Proč byl jako datový formát dohodnut jazyk XML?

Hlavním důvodem je, že se jedná o nelicencovaný, na platformě nezávislý a široce podporovaný formát.

Proč byly dohodnuty dva typy dotazů?

Díky různým typům dotazů má exekutor možnost vybrat si mezi rychlým získáním základních dat potřebných k vytvoření exekučního příkazu příkázáním pohledávky z účtu a komplexnější informací o majetku klienta, která je bankami vyřizována, s ohledem na náročnější způsob získání všech dat, v delších lhůtách. Doufáme, že při exekucích nižších částek (např. různé pokuty) budou exekutoři využívat právě jednodušší typ základního dotazu, jehož zpracování je méně nákladné.

Panovala při vytváření Standardu a směrem k jednání s EK ČR mezi bankami shoda, nebo existovaly některé sporné otázky, např. ohledně rozsahu dat poskytovaných v automatických odpovědích?

Shoda jednoznačně panovala v otázce nutnosti zavedení jednotného standardu. Této myšlenky byly podřízeny všechny další otázky, které s ohledem na rozdíly systémů jednotlivých bank přirozeně přicházely.

Liší se výrazně způsob evidence údajů o klientech banky mezi jednotlivými bankami, a tím možnost sjednocení a automatizace celého procesu součinností ve vztahu k soudním exekutorům? A jaký je rozdíl ve způsobu poskytování součinnostních odpovědí u jednotlivých bank?

Ke sjednocení formy poskytovaných součinností slouží přesně definovaný XML formát. Tím je zajištěno, že struktura informací poskytovaných exekutorům není závislá na způsobu evidence údajů v jednotlivých bankách.

Co je pro banku největším problémem při zpracování odpovědí? Jak velkou komplikací je komunikace prostřednictvím datových schránek? Odpadnou největší potíže s přijetím Standardu a spuštěním e-výměny dat?

Největším problémem je neustále se zvyšující počet dotazů zasílaných v nestrukturované podobě. Např. Komerční banka je připravena na výměnu dat ve struktuře XML dle standardu již nyní, nicméně využití datových schránek pro oboustranné předávání zpráv bude možné až v průběhu roku 2012.

Některé banky v přípravách pokročily

Rozhovor s Ing. Jitkou Lukášovou, odborným gestorem komise pro platební styk České bankovní asociace

Byly, popř. jsou na straně bank nějaké technické problémy při přípravě na vstup do dohodnutého způsobu komunikace? Pokud ano, jaké?

Každá banka řeší zavádění podpory dohodnutého způsobu komunikace samostatně, některé banky si pořizují aplikace od externích dodavatelů, jiné jejich vývoj zajišťují vlastními kapacitami. Doposud jsme nebyli informováni o žádných zásadních problémech technického charakteru, které by v nějaké bance zavedení standardu komunikace bránily. Některé problémy mohou existovat s využíváním datových schránek – na to však Standard pamatuje, a proto umožňuje dohodnout si s exekutorem individuálně způsob zaslání odpovědí.

Jsou již banky technicky připraveny na elektronickou výměnu dat dle dohody s EK ČR, případně které a od kdy?

Tím, že Standardem byla podoba vyměňovaných dat jednotně zafixována, byl učiněn první krok k tomu, aby se banky mohly začít na dohodnutý způsob připravovat, včetně řešení finančních nároků. Některé banky již v přípravách velmi pokročily (respektive již připraveny jsou), jiné jsou ve stadiu jednání o provedení softwarových změn. Celkově je zájem o používání jednotné elektronické výměny dat značný. Část bank ještě vyčkává, jaké bude využívání standardizované komunikace na straně exekutorů a zda

se jim investice do potřebných softwarových úprav nutných pro vyhledávání dat v bankovních systémech a generování odpovědí vyplatí. Předpoklady využívání standardizované elektronické komunikace a informace o stavu příprav dle jednotlivých bank jsou patrné z přehledu, který je pro všechny exekutory dostupný na stránkách EK ČR. Čas od času budeme přehled aktualizovat. Přehled připravenosti exekutorů využívat standardizovanou elektronickou komunikaci, který zase dostáváme z EK ČR, je pro informaci našich bank zveřejněn na interním členském webu ČBA.

Vítáte spuštění Rejstříku nařízených exekucí?

Předpokládáme, že rejstřík bude možné využít právě při zpracování součinností. Struktura XML je i pro alternativu využití odkazů na usnesení umístěných v Rejstříku připravena. Záleží ale na tom, aby údaj v Rejstříku o konkrétní exekuci byl bankám rychle a jednoduše dostupný. Součástí dohody mezi ČBA a EK ČR je i to, že podmínky dostupnosti a využívání RNE budou mezi oběma stranami předem vzájemně odsouhlaseny.

Využíváte podobný způsob komunikace s jinými subjekty? Pokud ano, osvědčil se?

Podobný způsob výměny dat probíhá již delší dobu mezi bankami a finančními úřady a tento způsob se velmi osvědčil.

Banky a elektronická výměna dat

V Komorních listech vám zároveň předkládáme seznam dvaceti peněžních ústavů, které vyslovily předběžný souhlas se zavedením jednotné formy komunikace (data aktuální k červnu 2011):

COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha • Česká spořitelna, a.s. • Českomoravská stavební spořitelna, a.s. • Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. • Československá obchodní banka, a.s. • Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka • Equa bank a.s. • Fio banka, a.s. • GE Money Bank, a.s. • J & T BANKA, a.s. • Komerční banka, a.s. • LBBW Bank CZ a.s. • PPF banka a.s. • Raiffeisen stavební spořitelna a.s. • Raiffeisenbank a.s. • The Royal Bank of Scotland N.V. • UniCredit Bank Czech Republic, a.s. • Volksbank CZ, a.s. • Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha • Waldviertler Sparkasse von 1842 AG

Využití zajišťovacích směnek v podnikatelské činnosti

JUDr. Ladislav Derka,
soudce Vrchního soudu v Praze*

V České republice jsou zajišťovací směnky používány velice často, mnohem častěji nežli například v Rakousku nebo v Německu. Důvody, proč tomu tak je, jsou spíše nepříliš chvályhodné. Není to rozhodně tím, že bychom byli směnečně gramotnější nežli právníci nebo podnikatelé v těchto zemích, ale je to z toho důvodu, že u nás je vymahatelnost práva dosti obtížná a problematická a věřitelé přišli velice brzy na to, že směnka, mimo to, že tady je používána jako platební instrument, což se téměř výhradně dělo i za první republiky, je použitelná i jako zajištění, a to velice efektivní, protože pokud například srovnáme ručitelský závazek a směnku zajišťovací, pak je směnka z tohoto hlediska pro věřitele mnohem výhodnější a pružnější. Nemá totiž akcesorickou, subsidiární povahu. To znamená, že i v případě, že neexistuje hlavní závazek, směnka jako cenný papír existuje. Není potřeba nejdříve nějakým kvalifikovaným či jiným způsobem vyzývat dlužníka k zaplacení, a pak teprve se domáhat práv ze směnky. Směnka obtož jako taková, je tam většinou fixní datum splatnosti a směnečný závazek je vtělen přímo ve směnečné listině.

Další výhody pro směnečné věřitele, kteří se prostřednictvím směnky zajišťují a jsou zároveň kauzálními věřiteli z nějaké hlavní pohledávky, pramení z procesního práva, protože u směnek standardně probíhá zkrácené směnečné řízení.

Upozorňuji na detail, který zajisté všichni směneční žalobci znají, že na rozdíl od platebního rozkazu musí žalobce u směnečného platebního rozkazu přímo v žalobě navrhnout zaplacení, respektive vydání směnečného platebního rozkazu. Je tam pouze třídní lhůta pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu a navíc je tato třídní lhůta koncentrována, to znamená, že směnečný dlužník musí uvést naprosto vše, co proti směnce namítá. U směnek tedy existuje univerzální koncentrace již dávno a lhůta je drakonicky krátká. Osobně se domnívám,

že tato lhůta je nepřiměřeně krátká. Pokud vím, jinde v evropských zemích je delší – sedm či devět dní, kdežto u nás pouze tři dny. Asi si dovedete představit, jaká překerní situace nastává, když směnečný žalovaný dostane v pátek odpoledne směnečnou žalobu se směnečným platebním rozkazem a má do pondělí podat námítky. Hledá advokáta, protože podávat námítky bez advokáta se naprosto nevyplácí, což vědí zvláště žalovaní ve sporech spotřebitelských, respektive ve sporech, kde je smenkou zajišťováno plnění ze spotřebitelského úvěru. Toto všechno jsou výhody pro směnečné a kauzální věřitele.

Kromě toho je tady ještě možnost rychlého zpeněžení směnky. Pokud směnečný věřitel dospěje k závěru, že potřebuje peníze dřív, nebo má pochybnosti o platební schopnosti dlužníka, může prodat směnku – pochopitelně se ztrátou.

Ovšem směnky mají i své nevýhody. Mluvílo se tu o zásadě směnečné přísnosti. Já bych v určitém slova smyslu tuto zásadu bránil, protože směnka je cenný papír, který si může vyhotovit kdokoliv, není na to žádný zákonný předepsaný formulář. Každý si může rukou napsat směnku. Ta musí mít všechny náležitosti podle zákona směnečného a šekového.

Problém pro směnečné věřitele je ten, že se jim může snadno podařit vyrobiť chybu. Nechci zabíhat do konkrétních podrobností, jakými způsoby může věřitel vytvořit formálně neplatnou směnku, to je věčně zelený strom života.

Formálně neplatná směnka je mi samozřejmě k ničemu. Směneční věřitelé i směneční dlužníci si občas neuvědomují, že směnka je věc a že pokud se někdo domáhá zaplacení směnky, nedomáhá se zaplacení nároku z nějaké smlouvy, ale domáhá se nároku z věci jako takové. Majitel, směnečný věřitel, tedy musí tuto věc

* Příspěvek byl zveřejněn v časopise Soudce č. 5-6/2011 vydávaném Soudcovskou unií České republiky (poznámka redakce).

mít. Všiml jsem si i takového názoru, podle kterého jako právní titul postačí vykonatelný směnečný platební rozkaz a věřitel směnku nepotřebuje. Upozorňuji, že tomu tak není.

Soudní rozhodnutí je vlastně pouze deklaratorní. Nezakládá nový závazek, jenom deklaruje, že směnečný dlužník opravdu měl směnku zaplatit. Tečka. A dává právní titul, který umožňuje věřiteli vymoci proti vůli směnečného dlužníka zaplacení směnky. To znamená, že pokud by byl povinný trochu znalejší, mnohdy by v rámci exekuce namítl, že navrhuje zastavení exekuce z toho důvodu, že směnečný věřitel již není majitelem směnky. I v rámci exekučního řízení, když platí podle směnečného platebního rozkazu, platí ve skutečnosti směnku a má právo ve smyslu zákona směnečného a šekového na to, aby mu majitel směnku vydal. Pokud dlužníkovi odmítne majitel směnky směnku vydat, není dlužník povinen ji zaplatit.

Mluvím o tom, protože jsem se setkal s velice zvláštním přístupem, kdy se jednalo o vysokou sumu, snad několik stovek milionů, a poté, co se žalobce domníval, že má vykonatelný směnečný platební rozkaz, se zjistilo, že nebylo doručeno. Směnka se vrátila žalobci, ten se z nějakého důvodu mylně domníval, že jako právní titul mu stačí vykonatelný směnečný platební rozkaz a směnku komisionálně zničil. Pokud by se to směnečný dlužník dozvěděl a namítl to v rámci exekuce, pak tu směnku platit nebude. Trochu jsem odběhl, ale jenom upozorňuji, že je třeba mít vždy na paměti, že směnka je věc a že majitel ji musí mít neustále u sebe, pokud uplatňuje práva z této věci.

K dalšímu bodu: Upozorňuji na to, že padělání směnek je stejně závažný trestný čin jako padělání peněz. V praxi jsem narazil na účastníky, kteří si to neuvědomovali, nějaké zásahy do směnky činili a měli dojem, že v podstatě nic špatného nedělají. Tak jednoduché to není. Z hlediska trestního práva je sankce velice nepřijemná.

Vzhledem k nedostatku času ještě několik slov o chybách v žalobách: Občas dochází k tomu, že žalobci zaměňují v žalobě směnku cizí za směnku vlastní, což je dost nebezpečné, protože pokud si soud nevšimne, že je takto nesprávně identifikována přiložená směnka, vydá směnečný platební rozkaz. Tak může nastat situace, že žalovaný si je vědom, že žalobci nějakou směnku podepsal, ale že to byla vlastní směnka, nikoliv směnka cizí, která je tak nesprávně identifikována v žalobě. Pak stačí, aby v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu namítl, že ve prospěch žalobce žádnou cizí směnku neakceptoval a že vůbec neví, o čem žalobce mluví. Tečka. A je hotovo, protože po vydání směnečného platebního rozkazu nepřichází v úvahu žádná změna žaloby. Tam je stav zakonzervován ke dni vydání směnečného platebního rozkazu, takže v takové situaci nezbyvá

žalobci nic jiného než podat novou žalobu. Pokud ovšem není směnečný nárok promlčen. Samozřejmě i přesto lze podat žalobu, ale pak se žalobce vystavuje nebezpečí námitky promlčení.

Věnujme pozornost také zajišťování problematických smluvních pokut. Pokud je podána žaloba o zaplacení smluvní pokuty, žalovaný má širokou škálu možností toto napadnout. Důkazní břemeno ohledně vzniku závazku i břemeno tvrzení má žalobce a žalovaný to může napadat. Může napadat jak konstrukci smluvní pokuty – může například tvrdit, že je smluvní pokuta neplatná pro rozpor s dobrými mravy, tak také může napadat nepřiměřenou výši smluvní pokuty. Předpokládám, že jste zaregistrovali poměrně zajímavé či průlomové rozhodnutí Nejvyššího soudu ohledně interpretace a aplikace § 301 obchodního zákoníku, kde soud dospěl k závěru, že i když žalovaný ani netvrdí, že by smluvní pokuta byla příliš vysoká, má soud povinnost zabývat se na základě své vlastní úvahy otázkou, zda je smluvní pokuta nepřiměřeně vysoká, a je-li tomu tak, je povinen ji snížit, a to i bez návrhu žalovaného. Mně se tento názor zdá trochu zvláštní, moc se mi nelíbí, moc s ním nesouhlasím, ale jak říká klasik, to je asi tak všechno, co s tím mohu dělat. Proto vám tento názor Nejvyššího soudu, který byl publikován i v zelené sbírce, pouze sděluji.

Ještě bych chtěl krátce komentovat příspěvek pana docenta Kotáska z hlediska „rámečkové přísnosti“ a potom z hlediska pravosti podpisu. Pokud jde o rámečky, já bych nebyl tak benevolentní jako pan kolega. Přece jenom bych vyzval čtenáře k tomu, aby byli opatrní. Zdůrazňuji, že rámečky jsou různého typu, takže opravdu záleží na tom, jak směnka vypadá. Směnka není daňový formulář. Občas jsme se setkali i s tím názorem, že ve formuláři jsou také kolonky, takže to je přece jasné.

Z jakého důvodu tedy vadí nějaké kolonky ve směnce nebo rámečky? Směnka by v podstatě měla být souvislým textem s nějakými zvýrazněními, ale mělo by to být opravdu zřetelné směnečné prohlášení. Pokud je směnka příliš „rozrámečkována“, může být problém s tím, který ten rámeček si mohu vystříhnout a který si nemohu vystříhnout, který tam musí být. Přece jenom bych tedy naléhavě doporučoval, aby čtenáři tohoto článku dávali pozor na směnky, které jsou příliš vybavené rámečky. Nechci dělat reklamu třeba SEVTu, ale pokud vím, jejich formuláře snad nikdy nijak problematické nebyly.

K otázce pravosti podpisu: Byla tady dlouhodobá směnečná judikatura, že u směnky mimo jiné platí § 69 zákona směnečného a šekového, ze kterého plyne, že ten, kdo se podepsal na směnku v určitém stavu, je právě z ní směnečně zavázán. I z tohoto ustanovení se dovozuje, že pokud žalovaný například říká: „Ale pozor, já jsem podepsal směnku na tisíc korun, nikoliv na milion korun. Ty tři nuly tam někdo přidal,“ má důkazní břemeno žalo-

vaný! Mimochodem, s tímto názorem není v rozporu ani rozhodnutí Nejvyššího soudu, kde se ukládá důkazní břemeno žalobci. Žalobce nemá povinnost prokazovat, že směnka byla v podobě se šesti nulami od začátku, nikoliv se třemi nulami. Toto důkazní břemeno má žalovaný.

Je to ale trochu problematické. Pokud uvažujeme nad § 69 a bereme jako fakt, že důkazní břemeno má žalovaný v případě úprav textu směnky, je otázka, proč by důkazní břemeno neměl mít i ohledně svého podpisu či nepodpisu. Směnka je soukromá listina, ale přece jenom je to soukromá listina sui generis, není to písemná smlouva, kde je pochopitelné, že pokud to žalovaný namítne, má žalobce důkazní břemeno prokázat, že žalovaný skutečně smlouvu podepsal. K cennému papíru jako takovému bych se choval trochu jinak. Je to tedy dosti problematické, ovšem pro vás jako eventuální účastníky směnečných řízení je samozřejmě důležitý názor Nejvyššího soudu, který pravděpodobně převládne. Pokud vím, zatím se soudy nižších stupňů – včetně odvolacích soudů – poměrně vzpouzejí a zatím bych to nepovažoval za úplně uzavřenou otázku.

Chtěl bych zdůraznit, že když se směneční žalovaní dozvěděli o tomto názoru Nejvyššího soudu, významně vzrostl počet případů, kde vznášejí námitku, že směnku nepodepsali. Pokud mohou na základě své zkušenosti směnečného soudce usuzovat, případů, kdy ve směnečném řízení skutečně bylo zjištěno, že byl zfalšován podpis směnečného dlužníka, je opravdu velice málo. Ovšem případy, kdy námitka podpisu byla falešná, jsou naprosto převládající a teď ještě vzrostly, takže pro směnečnou praxi rozhodnutí Nejvyššího soudu není zrovna vhodné a přinese spíše neblahé výsledky. Z hlediska směnečných žalobců asi lze pouze doporučit, i když je to dosti nepraktická věc, aby si nechávali notářsky potvrdit podpis žalovaného na směnce a aby měli i nějaké písemné dokumenty, například písemnou směnečnou dohodu, ze které plyne, že dotyčný vystavoval směnku vlastní nebo měl v úmyslu ji vystavit a věděl o tom. Protože pokud dotyčný žalovaný podepíše takoveto listiny, už se mu přece jenom trochu hůře tvrdí, že o žádné směnce v životě neslyšel a že žádnou směnku nepodepsal.

Oslavujeme 1. narozeniny !!!

- 70% úspěšnost el. dražeb
- 500 elektronických dražeb
- 3.000 registrovaných dražitelů
- 1.500.000 zobrazených stránek
- 1.500.000.000 Kč cena nemovitostí

Služby portálu exdražby.cz

- elektronické dražby
- export na portaldrazeb.cz
- propagace a prezentace dražeb
- inzerování dražeb na realitních serverech

Vyloučit? Nevyloučit?

aneb Které věci nepodléhají výkonu rozhodnutí

Mgr. Kateřina Knytlová
a Mgr. Vojtěch Hrdlička,
advokátní koncipienti Rödl & Partner, v.o.s.

Úvodem

Počet případů, kdy dlužníci nejsou schopni dostát svým závazkům a jsou v takové situaci, že ani nebankovní finanční instituce jim nejsou ochotny půjčit, stále narůstá. Takoví dlužníci nakonec skončí v exekuci či soudním výkonu rozhodnutí. Lze předpokládat, že se tato smutná statistika v blízké budoucnosti nezlepší. A protože část osob postižených exekucí se se soudním exekutorem setkává opakovaně, už zpravidla není moc kde brát a ve větším množství dochází k exekucím prodejem movitých věcí.

Tento způsob vedení exekuce je pro většinu dlužníků mnohem osobnější než například postižení bankovního účtu či stavebního spoření, a proto se mu taky mnohem více brání, ačkoliv hodnota movitých věcí sepsaných exekutorem zpravidla není nijak zvlášť vysoká. Z tohoto důvodu se stále častěji setkáváme s tvrzením povinných, že věci, které byly exekutorem sepsány, mají být z exekuce vyloučeny.

Občanský soudní řád v § 321 stanoví, že výkonem rozhodnutí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají. Na to navazuje § 322 odst. 1 o.s.ř., v němž je uvedeno, že se výkon rozhodnutí nemůže týkat pouze těch věcí, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. V § 322 odst. 2 o.s.ř. pak najdeme demon-

strativní vyčet věcí, které jsou z výkonu rozhodnutí vyloučeny, a to běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě, a hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu. Třetí odstavce § 322 o.s.ř. se týká povinného jako podnikatele a stanoví, že se exekuce nemůže týkat věcí, které povinný nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti. Tímto ovšem zákon přímo nedefinuje, které věci lze skutečně vyjmout z výkonu rozhodnutí, a co přesně si lze představit pod pojmy uvedené v jednotlivých odstavcích, proto dochází k častým sporům ohledně zabavených předmětů.

Obvyklé vybavení domácnosti a uspokojování hmotných potřeb povinného

Jedním z nejtypičtějších tvrzení v návrhu povinného proti výkonu rozhodnutí bývá odkaz na to, že povinný věci nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny a poukazuje na skutečnost, že zabavené věci tvoří obvyklé vybavení domácnosti. Za tyto věci povinný nezřídka považuje barevný televizor, myčku na nádobí, sušičku na prádlo, sedací soupravu apod., neboť se zřetelem k aktuálním sociálním standardům si nedokáže bez těchto věcí svou domácnost představit, což ale neznamená, že se skutečně jedná o věci nezbytně potřebné ve smyslu ustanovení § 322 odst.1 a odst.2 písm. a) o.s.ř.

Dle názoru Nejvyššího soudu vyplývajícího z usnesení ze dne 26. 2. 2004, č. j. 20 Cdo 180/2003, nelze výkonem rozhodnutí postihnout jen takový majetek, který slouží k uspokojování těch životních potřeb, které lze hodnotit jako základní. Základními životními potřebami rozumí soud takové potřeby, které jsou pro existenci povinného nezbytné a bez kterých by se povinný, popř. jeho rodina, skutečně neobešel (např. ošacení, strava, léky či bytové potřeby – vybavení bytu).

Při úvaze, zda je daná věc z výkonu rozhodnutí vyloučena, jsou významná především konkrétní zjištění o tom, jaké potřeby jsou uspokojovány jejím prostřednictvím v osobních poměrech povinného a jeho rodiny. Za určitých okolností totiž i věc, která je obvykle v porovnání s obvyklým vybavením domácnosti považována za nadstandardní, může být shledána za věc, jež nepodléhá výkonu rozhodnutí, a naopak i věc, která jindy představuje obvyklé vybavení domácnosti, může takovému výkonu rozhodnutí podléhat – viz rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 10. 2005, č.j. 10 Co 932/2004. Z usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 2. 2002, č.j. 20 Cdo 2133/2001 navíc vyplývá, že půjde-li o věc pro povinného a jeho rodinu nezbytnou, pak tato výkonu rozhodnutí nepodléhá, a to bez ohledu na to, zda ji lze zařadit mezi obvyklé vybavení domácnosti, či nikoliv. A naopak platí, že půjde-li o věc, která není pro uspokojování hmotných potřeb povinného a jeho rodiny nezbytná, může být postižena výkonem rozhodnutí, i když tvoří obvyklé vybavení domácnosti.

Okolnost, že povinný věci postižené výkonem rozhodnutí každodenně užívá, není sama o sobě rozhodná a neznamená automatickou kvalifikaci věci jako nezbytné. Z usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 2. 2004, č.j. 20 Cdo 180/2003 vyplývá, že kritérium nezbytnosti se neodvíjí pouze od četnosti a způsobu užívání věci, nýbrž má základ v úvaze, zda lze po povinném požadovat, aby se při uspokojování základních životních potřeb svých a své rodiny bez uvedené věci obešel, případně je uspokojoval na kvalitativně nižší úrovni s nižšími náklady.

Tvrdí-li tedy povinný, že určitá věc slouží k uspokojování jeho základních životních potřeb, ovšem věc lze nahradit věcí jinou, je návrh povinného na částečné zastavení exekuce neoprávněný, neboť povinnému není znemožněno uspokojovat své potřeby, pouze nebude moci vyhovět potřebám svým nebo jeho rodiny na tak vysoké úrovni jako předtím. Narazili jsme i na případ, kdy se povinný domáhal částečného zastavení exekuce v případě starých a cenných duchovních předmětů, jako jsou knihy, obrazy, kříže apod., s odůvodněním, že je využívá k uspokojování základní lidské potřeby, a to k modlení. Jejich zabavením však nebyvá ohrožen výkon duchovní víry, neboť povinný může

svou víru vykonávat nadále. U duchovních předmětů totiž záleží zejména na obsahové stránce či symbolu, a nikoliv na stránce materiální. Knihy jsou dostupné v mnohých veřejných knihovnách či na internetu nebo je možno si je okopírovat, zlatý kříž lze nahradit křížem ze dřeva a originál obrazu lze nahradit kopií. Z tohoto hlediska by povinný se svým návrhem neuspěl. Při posuzování duchovních potřeb je ovšem potřeba věc posoudit nejen čistě z hlediska hmotné potřeby, ale také z hlediska etické – či jinak řečeno – morální.

Morální pravidla

Zákon stanoví, že výkon rozhodnutí se nemůže týkat těch věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Dle usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 7. 2010, č.j. 20 Cdo 3244/2008 by v rozporu s morálními pravidly byl pouze výkon rozhodnutí namířený vůči věcem ryze osobní povahy. Za věci osobní povahy pak Nejvyšší soud České republiky označuje písemnosti osobní povahy, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy, které se týkají povinného nebo člena jeho rodiny, či předměty s osobním věnováním, jejichž přechod do vlastnictví jiné osoby by byl z etického hlediska nevhodný.

Častým tvrzením povinného, se kterým se můžeme setkat, je označení věcí pojatých do soupisu za věci osobní povahy. V demonstrativním výčtu § 322 odst. 2 o.s.ř. by bylo možné pod kategorií věcí osobní povahy, jejichž zabavení by bylo v rozporu s morálními pravidly, zařadit snubní prsten a jiné předměty obdobné povahy (snubní prsten rozvedeného člověka bychom ale za věc nepodléhající výkonu rozhodnutí již nepovažovali). Kdybychom tedy vycházeli z dikce tohoto usnesení a z výše uvedeného výkladu Nejvyššího soudu, tak by za takové předměty mohly být považovány např. hodinky s vyrytým věnováním od blízké osoby – viz Komentář k zákonu Občanský soudní řád v systému ASPI. Kdyby ovšem věnování neměly, nejednalo by se v daném případě o věc nepodléhající výkonu rozhodnutí, pokud by povinný neprokázal, že se jedná o věc ryze osobní povahy. Vyloučeny z výkonu rozhodnutí totiž mohou být pouze věci, které se přímo dotýkají osoby povinného či člena jeho rodiny (např. svatební šaty, diplomy, medaile, portrét, obraz rodinného příslušníka apod).

Při stanovení, zda lze věc zahrnout do exekuce prodejem movitých věcí, či nikoliv, je třeba – v souladu s názorem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 7. 2006, č. j. 20 Cdo 509/2006 – vykládat § 322 o.s.ř. restriktivně a je třeba pod něj podřadit pouze věci, které povinný nemůže postrádat, aniž by tím byla snížena jeho lidská důstojnost, s tím, že restriktivně je třeba vykládat i zákaz exekučního prodeje věcí, jenž by byl

v rozporu s morálními pravidly. Hlavním smyslem vykonávacího řízení je především uspokojení pohledávky oprávněného, a proto není prostoru pro rozšiřující výklad § 322 odst. 2 o.s.ř. (Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, str. 1594), a tedy ani pro rozšiřující výklad pojmu „morální pravidla“, neboť sama povinnost řádně a včas plnit smluvní závazky je jednou ze základních zásad morálního chování (Pelikánová, I., Morální aspekty práva a právní interpretace, Bulletin advokacie, č.10, str. 35).

Namítá-li povinný např. u cenného obrazu či knihy vázané v kůži z 19. století, že se jedná o věc osobní povahy vzhledem k tomu, že patřila prarodičům, avšak v knize není věnování a jedná se o veřejně dostupnou publikaci a na obraze není vypodobněn člen rodiny, nemůže se povinný domáhat vyloučení věci z výkonu rozhodnutí, neboť se nejedná o předmět osobní povahy. Pouhé tvrzení povinného, že předmět využívá k duchovním účelům nebo že se jedná o rodinné dědictví, zpravidla nebude dostačující.

Podnikání

Postihnout nelze také věci, které povinný využívá k plnění svých pracovních úkolů, a je-li povinný podnikatelem, nemůže se výkon rozhodnutí týkat těch věcí z jeho vlastnictví, které nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti. To ovšem neplatí, vázne-li na těchto věcech zástavní právo a jde-li o vytvoření pohledávky oprávněného, která je tímto zástavním právem zajištěna (§ 322 odst. 3 o.s.ř.). Z pojmu „nezbytně nutná potřeba“ vyplývá, že posuzování věcí potřebných k podnikání povinného, které by neměly být postiženy výkonem rozhodnutí, je přísnější než posuzování věcí tvořících obvyklé vybavení domácnosti, protože u nich se prokazuje jen jejich nezbytná potřeba. Výkonem rozhodnutí proto nesmí být postiženy pouze věci povinného, bez nichž by vůbec nebyl schopen svou dosavadní podnikatelskou činnost vykonávat. Povinnému tedy musí být umožněno alespoň v minimálním rozsahu v podnikání pokračovat. Zda-li se povinný při svém podnikání neobejde bez dané věci, je posuzováno především z hlediska předmětu podnikání uvedeném v živnostenském rejstříku.

Nejvyšší soud České republiky např. v usnesení ze dne 19. 9. 2000, č. j. 21 Cdo 698/2000, vyložil, že k tomu, aby mohla osoba podnikat v oboru „hostinská činnost bez ubytovacího zařízení“ není zapotřebí z výkonu rozhodnutí vyloučit nemovitost, ve které povinný provozoval podnikání. Dle názoru Nejvyš-

šího soudu není tento předmět podnikání vázán na určité místo ani na vlastnictví nemovitosti, přičemž postižení nemovitosti výkonem rozhodnutí nebrání povinnému nadále provozovat hostinskou činnost, neboť má k dispozici movité věci, které jsou k této činnosti potřebné. Může tedy svou podnikatelskou činnost pouze přemístit do jiných prostor a v podnikání pokračovat.

Určitý otazník by mohl vzniknout při posouzení toho, zda je možné exekučně postihnout budovu hotelu, v níž povinný podniká. Bez budovy bude asi těžko schopen zajistit ubytování svých hostů, ač by si teoreticky mohl ponechat základní vybavení pokojů. Pokud by však na budově hotelu vázlo zástavní právo oprávněného, pak výše zmíněná otázka odpadá a budovu by bylo možné zpeněžit. Předpokládáme-li, že povinný vlastní nemovitost, jejíž prodej by při „klasickém“ průběhu vykonávacího řízení mohl být z hlediska jeho podnikání problematický, pak se jeví jako vhodné obrátit se před podáním návrhu na nařízení „klasické“ exekuce na soud, aby pravomocně přiznanou pohledávku oprávněného zajistil soudcovským zástavním právem na nemovitosti povinného.

Závěr

Stanovit přímo, které věci lze postihnout výkonem rozhodnutí, a které naopak nelze, není jednoduchou záležitostí, neboť v některých případech záleží na konkrétních okolnostech a osobních poměrech povinného. Záleží tedy vždy na povinném, jakým způsobem svůj návrh zdůvodní, a především pak na exekutorovi, případně soudu, jak se k tvrzení povinného postaví. Při vyloučení věcí z výkonu rozhodnutí je ale třeba mít stále na paměti několik kritérií. Výkonu rozhodnutí nepodléhají pouze takové věci povinného, které jsou považovány za obvyklé vybavení domácnosti, dále věci, které slouží k uspokojování hmotných potřeb a které lze hodnotit jako základní a jejichž odebrání by mohlo ohrozit zdraví a život povinného, a věci, které mají ryze osobní charakter, neboť jejich přechod do vlastnictví jiné osoby by byl z etického hlediska nevhodný a byl by v rozporu s morálními pravidly.

Zastavení exekuce soudním exekutorem na základě fikce souhlasu účastníků

JUDr. Štěpán Klapka,
soudce Okresního soudu v Děčíně

Po novele exekučního řádu provedené zákonem č. 286/2009 Sb. jsou soudní exekutoři oprávněni rozhodovat o zastavení exekuce v případě, že s tím souhlasí účastníci řízení. Předmětem následující úvahy je posouzení, zda je soudní exekutor oprávněn rozhodnout o zastavení exekuce na základě fikce souhlasu účastníků spojeného s nevyhověním výzvě k vyjádření podle § 101 odst. 4 občanského soudního řádu.

I. Úvod

Od 1. 5. 2001 stojí vedle soudního výkonu rozhodnutí podle části šesté občanského soudního řádu exekuce prováděná soukromými exekutory jako alternativa donucovací činnosti tradičně spojené výhradně s pravomocí soudů. Vzhledem k tomu, že nucené vymáhání povinnosti uložené exekučním titulem představuje závažný zásah do postavení povinného, zůstalo rozhodování některých zásadních otázek v rámci exekučního řízení na soudech jako státních orgánech nadaných nezávislostí. Výlučně soudy tak rozhodovaly o nařízení exekuce a pověření exekutora, o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce, o odkladu a zastavení exekuce.

Od nabytí účinnosti však exekuční řád doznal řady změn (byl novelizován celkem 28krát), které mimo jiné vedly k posílení rozhodovacích pravomocí soudních exekutorů. Novela exekučního řádu provedená zákonem č. 347/2007 Sb., označovaná jako „malá novela“,¹ směřovala k optimalizování a posílení

dohledových oprávnění a povinností Ministerstva spravedlnosti a Exekutorské komory za účelem zlepšení činnosti soudních exekutorů. Měla zajistit možnost realizace efektivních kontrolních oprávnění státní správy nad činností exekutorů, a připravit tak právní prostředí na zamýšlené posílení jejich pravomocí. K tomu došlo tzv. „střední novelou“ exekučního řádu provedenou zákonem č. 286/2009 Sb., která přenesla rozhodování o odkladu a o zastavení exekuce za určitých podmínek ze soudu na soudního exekutora.

Byť bylo deklarovaným účelem uvedené novely zvýšení ochrany práv a chráněných zájmů účastníků exekučního řízení a zjednodušení a zrychlení exekučního řízení,² byli si předkladatelé vědomi rizikových a kontroverzních oblastí, jež střední novela exekučního řádu upravuje.³ Takovou rizikovou oblastí je bezpochyby přenesení rozhodovací činnosti o zastavení exekuce ze soudu na soudní exekutory. Vzhledem k významu, který v rámci exekučního řízení představuje rozhodování o zastavení exekuce, se v příspěvku pokusím nastínit dílčí problém, který přenesení rozhodovací pravomoci v této otázce může přinášet, a to z hlediska zastavení exekuce na základě fikce souhlasu účastníků.

II. Zastavení exekuce soudním exekutorem

Exekuci nařizuje soud pro vymožení pohledávky oprávněného, pro náklady exekuce a pro náklady oprávněného, které vzniknou v průběhu jejího provádění (§ 44 odst. 6 písm. e), § 87 odst. 1,

¹ Viz první čtení návrhu zákona ze dne 9. 5. 2007, www.psp.cz.

² Viz vystoupení tehdejší ministryně spravedlnosti Daniely Kovařové při druhém čtení vládního návrhu zákona, sněmovní tisk č. 804.

³ Uvedl to ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil při druhém čtení vládního návrhu zákona (novely č. 347/2007 Sb.), sněmovní tisk č. 178.

2, 3 ex. ř.j. Standardním způsobem skončení exekuce je vynucení povinnosti na povinném. V průběhu exekuce však může nastat situace, která nepřipouští, aby bylo v exekuci pokračováno, a která brání jejímu úspěšnému dokončení. S takovou možností zákon počítá a vymezuje důvody, pro které musí být každá exekuce zastavena (vedle těchto důvodů mohou vyvstat i důvody zvláštní, spojené s jednotlivým exekučním prostředkem). S ohledem na závažnost rozhodování o zastavení exekuce rozhodovaly o zastavení exekuce soudy jako státní orgány nadané nezávislostí. Zákon č. 286/2009 Sb. přenesl s účinností od 1. 11. 2009 rozhodovací pravomoc o zastavení exekuce na soudní exekutory za předpokladu, že se zastavením exekuce souhlasí účastníci. Podmínění možnosti soudního exekutora zastavit exekuci souhlasem účastníků mělo být vyjádřením záměru zákonodárce neposilovat pozice soudního exekutora zvyšováním jeho samostatných rozhodovacích pravomocí.⁴ Exekutor má být oprávněn rozhodovat pouze nesporné věci, tj. takové, v nichž mezi účastníky ohledně dané otázky panuje shoda.⁵

V rozhodovací praxi soudů se však neřídka objevuje situace, kdy soudní exekutor rozhodl o zastavení exekuce, přičemž souhlas účastníka se zastavením exekuce spojil s marným uplynutím lhůty k vyjádření, zda účastník se zastavením exekuce souhlasí (tedy na základě aplikace výzvy podle § 101 odst. 4 o.s.ř.). Například ve věci rozhodované Krajským soudem v Ústí nad Labem – pobočkou v Liberci pod sp. zn. 30 Co 2/2011 soudní exekutor zjistil, že je dán důvod zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř., tedy že průběh exekuce ukazuje, že výtěžek, kterého bude exekucí dosaženo, nepostačuje ani ke krytí jejích nákladů. Exekutor následně učinil dotaz na oprávněného, zda může označit majetek povinného, který by bylo možné postihnout v exekuci; pro případ neoznačení majetku požádal exekutor oprávněného o souhlas se zastavením exekuce a poučil jej, že pokud se k výzvě nevyjádří, bude soudní exekutor předpokládat, že oprávněný nemá proti zastavení exekuce námitky. Oprávněný se k výzvě nevyjádřil, proto soudní exekutor rozhodl o zastavení exekuce pro nemajetnost povinného podle § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř.

S ohledem na očekávanou aplikaci uvedeného postupu soudními exekutory a vzhledem k významu dopadu rozhodnutí o zastavení exekuce a s ním spojeného rozhodnutí o exekučních nákladech do právních poměrů účastníků je třeba posoudit, zda novelizované znění exekučního řádu umožňuje soudním exekutorům rozhodnout o zastavení exekuce na základě fikce souhlasu, resp. na základě nevyhovění výzvě k vyjádření podle § 101 odst. 4

o.s.ř. Takové rozhodnutí bezesporu vede k urychlení exekučního řízení, na druhou stranu je třeba uvážit, zda o právním postavení účastníků skutečně rozhoduje orgán k tomu zákonem povolovaný. Motivaci soudních exekutorů rozhodovat o zastavení exekuce na základě fikce souhlasu účastníků bude kromě úsilí po urychlení exekučního řízení jistě zvyšovat i vědomí možnosti samostatně rozhodovat o nákladech exekuce a jejich výši.

Ustanovení § 55 e.ř. rozlišuje z hlediska rozhodování o zastavení exekuce situaci, kdy zastavení exekuce navrhne účastník řízení (odst. 1 a 2) a kdy o zastavení exekuce rozhoduje exekutor i bez návrhu (odst. 3). Podá-li návrh na zastavení exekuce účastník, exekutor do 15 dnů od doručení návrhu vyzve další účastníky exekuce, aby se vyjádřili, zda s návrhem souhlasí, a aby se v případě, kdy nesouhlasí s tvrzeními obsaženými v návrhu na zastavení, vyjádřili k návrhu a předložili listiny k prokázání svých tvrzení. Jestliže všichni účastníci se zastavením exekuce souhlasí, exekutor vyhoví návrhu na zastavení exekuce do 30 dnů od marného uplynutí lhůty k vyjádření nebo od doručení souhlasného vyjádření, nastalo-li dříve. Nevyhoví-li exekutor návrhu na zastavení exekuce, postoupí jej společně s exekučním spisem v uvedené lhůtě k rozhodnutí exekučnímu soudu. I bez návrhu rozhodne o zastavení exekuce exekutor, souhlasí-li se zastavením oprávněný. Nesouhlasí-li oprávněný, požádá exekutor o zastavení exekuční soud, který při rozhodování postupuje podle § 55 odstavce 4 e.ř.

V obou procesních situacích, tj. v případech rozhodování o zastavení exekuce na návrh účastníka a v případech zastavení exekuce bez návrhu, rozhoduje exekutor jen tehdy, pokud druhý účastník řízení (v případě upraveném v § 55 odst. 3 e.ř. oprávněný) se zastavením souhlasí. Nesouhlasí-li, rozhodne o zastavení exekuční soud. Z ustanovení § 55 odst. 2 e.ř. však na rozdíl od § 55 odst. 3 e.ř. vyplývá, že v případě rozhodování o návrhu účastníka na zastavení exekuce rozhoduje o zastavení soudní exekutor nejen na základě výslovného souhlasu účastníka, ale i v případě, že účastník nevyhoví výzvě, aby se vyjádřil, zda se zastavením exekuce souhlasí, a aby se v případě nesouhlasu vyjádřil k návrhu na zastavení a předložil listiny k prokázání svých tvrzení. Ustanovení § 55 odst. 2 tedy spojuje s marným uplynutím lhůty k vyjádření fikci souhlasu účastníka se zastavením exekuce soudním exekutorem. Ačkoliv znění § 55 odst. 3 e.ř. stejnou možnost exekutora spojovat s nečinností vyzvaného účastníka fikci jeho souhlasu výslovně neupravuje, nic mu podle mého názoru nebrání, aby uvedený závěr dovodil postupem podle § 101 odst. 4 o.s.ř.

⁴ Viz důvodová zpráva k zákonu č. 286/2009 Sb., str. 1.

⁵ Tamtéž.

Vyzve-li soud podle tohoto ustanovení účastníka, aby se vyjádřil o určitém návrhu, který se dotýká postupu a vedení řízení, může připojit doložku, že nevyjádří-li se účastník v určité lhůtě, bude se předpokládat, že nemá námítky. Ustanovení vychází ze zásady, že procesní aktivita účastníků není zásadně nezbytná k tomu, aby soud (v posuzovaném případě exekutor, který je podle § 52 odst. 2 e.ř. oprávněn vykonat všechny úkony, které právní předpisy jinak svěřují soudu) mohl pokračovat v řízení. Toto ustanovení tedy umožňuje z nečinnosti účastníka dovozovat procesně významné závěry. Tím, že se účastník nevyjádří na výzvu soudu podle § 101 odst. 4 o.s.ř., dává najevo, že nemá námítky k určitému návrhu. K výzvě podle § 101 odst. 4 o.s.ř. je soud ovšem oprávněn přistoupit, jen týká-li se dalšího postupu a vedení řízení, nikoliv návrhu ve věci samé. V posuzované věci je s nevyhověním účastníka na výzvu soudu k vyjádření spojena fikce jeho souhlasu s dalším procesním postupem spočívajícím v tom, že exekuce bude zastavena exekutorem; s nečinností účastníka není spojena fikce jeho návrhu na zastavení exekuce. Důvodem pro zastavení exekuce tak není souhlas účastníka vyvozovaný z jeho nečinnosti, ale jen některý ze

zákonných důvodů zastavení exekuce taxativně vymezených v § 268 odst. 1 o.s.ř.

Opačný závěr o nepřípustnosti použití výzvy podle § 101 odst. 4 o.s.ř. v případě zastavení exekuce podle § 55 odst. 3 e.ř. by vedl k porušení rovnosti účastníků, když by o stejné procesní situaci (zastavení exekuce z některého důvodu podle § 268 odst. 1 o.s.ř.) v jednom případě rozhodoval soudní exekutor, v jiném soud, a to pouze v závislosti na nahodilé události (tedy na tom, zda by se o důvodu zastavení exekuce dozvěděl exekutor z vlastní činnosti či k návrhu účastníka).

Uvedený závěr je podepřen právním názorem (byť neodůvodněným) vyjádřeným v komentáři k exekučnímu řádu: „Exekutor může sám bez návrhu účastníků rozhodnout o zastavení exekuce. Před vydáním takového rozhodnutí zjistí stanovisko oprávněného a vyzve jej, zda se zastavením souhlasí. Výzva oprávněnému může obsahovat odkaz na ustanovení § 101 odst. 4 o.s.ř. s tím, že nevyjádří-li se ve stanovené lhůtě, bude exekutor předpokládat, že oprávněný nemá proti postupu exekutora námítky. Pokud oprávněný projeví výslovný souhlas se zastavením nebo se k výzvě dle § 101 odst. 4 o.s.ř. nevyjádří, exekutor vydá usnesení, ve kterém zastaví exekuci a rozhodne o nákladech oprávněného a nákladech exekuce.“⁶

III. Závěr

Novela exekučního řádu provedená zákonem č. 286/2009 Sb. přenesla rozhodování o zastavení exekuce ze soudů na soudní exekutory. Vzhledem k významným důsledkům rozhodování o zastavení exekuce a o jejich nákladech je exekutorovi tato pravomoc svěřena pouze v případě, není-li mezi účastníky řízení sporu. S ohledem na výše uvedené závěry je však exekutor oprávněn učinit závěr o souhlasu účastníka se zastavením exekuce i na základě výzvy podle § 101 odst. 4 o.s.ř. Takový postup přitom není na újmu práv účastníků. Účastníci exekučního řízení totiž při použití výzvy podle § 101 odst. 4 o.s.ř. neztrácejí možnost vyjádřit nesouhlas se zastavením exekuce soudním exekutorem; kromě toho mohou iniciovat soudní přezkum rozhodnutí exekutora podáním odvolání (§ 55c e.ř.). Operativnější forma zastavení exekuce exekutorem naopak může s ohledem na rychlost řízení vést k posílení jejich práv. Lze tedy uzavřít, že je-li dán některý ze zákoných důvodů zastavení exekuce, rozhodne na základě fikce souhlasu účastníků se zastavením exekuce o zastavení exekuce soudní exekutor.

⁶ Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), 2. vydání, C. H. Beck 2009, komentář k § 55 odst. 3.

Vydražitel v pasti

Mgr. Bc. Tomáš Hodys,
advokát PRIME LEGAL advokátní kancelář s.r.o.

Zatímco dražbu nemovitostí a movitých věcí provádí exekutor přímo, v případě potřeby provedení exekuce prodejem cenných papírů, typicky akcií, je nutné dle ust. § 334a o.s.ř. provést zpeněžení cenných papírů pomocí obchodníka s cennými papíry. Ten pak dražbu organizuje dle ust. § 33 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení se zákonem č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen ZoVD), s některými podstatnými specifiky oproti dražbě exekuční, konané dle principů daných občanským soudním řádem. Na některá úskalí, která aplikace zákona o veřejných dražbách přináší v praxi, poukazuje tento příspěvek.

Zákon o veřejných dražbách rozlišuje mezi dvěma druhy dražeb, a to dražbou dobrovolnou a nedobrovolnou. Rozdíl spočívá (zjednodušeně řečeno) v tom, zda navrhovatelem dražby, tedy osobou, která dražební jednání iniciuje, je vlastník předmětu dražby, či osoba od něj odlišná, například soudní exekutor. V obou případech pak platí, že tím, kdo dražbu fakticky provádí, je dražebník-osoba podnikající v tomto oboru, a tím, kdo učiní nejvyšší nabídku, tzv. příhoz, a tedy tím, kdo příklepem licitátora získá předmět dražby do svého vlastnictví (za podmínky včasného doplacení ceny dosažené vydražením, tedy nezmaření dražby dle ust. § 24 odst. 1, resp. § 48 odst. 1 ZoVD), je vydražitel. V dalším textu se zaměřím zejména na postavení vydražitele, a to lhostejno zda v režimu dražby dobrovolné, či nedobrovolné.

¹ K přechodu vlastnického práva momentem udělení příklepu je nutné splnění podmínky, že vydražitel doplatí cenu dosaženou vydražením ve lhůtě dle ust. § 29, resp. § 52 ZoVD, a to způsobem stanoveným v příslušné dražební vyhlášce.

² Na rozdíl od definice uvedené v zákoně o veřejných dražbách občanský soudní řád vydražitele nedefinuje. Z dikce ust. § 329 odst. 2 o.s.ř. je však možné dovodit, že vydražitelem je dražitel, který učinil nejvyšší podání a soud mu udělil příklep. Tato zdánlivá definice má ovšem ten nedostatek, že ani pojem dražitele není definován.

Vydražitel je osobou, která se zúčastnila dražby, činila na ní podání a dokonce učinila podání nejvyšší tak, že jí byl udělen příklep licitátora, na základě kterého pak ex lege přechází na vydražitele vlastnické právo k předmětu dražby, a to právě k momentu udělení příklepu.¹ Vydražitel je pro účely zákona o veřejných dražbách definován v ust. § 2 písm. k) ZoVD jakožto „účastník dražby, jemuž byl udělen příklep“. Tato definice je velmi podstatnou pro další argumentaci, týkající se osob, které mohou dražbu napadnout žalobou a požadovat vyslovení její neplatnosti soudem.² Takovou možnost dává ust. § 24 odst. 3 ZoVD v případě dražeb dobrovolných a ust. § 48 odst. 3 ZoVD v případě dražeb nedobrovolných taxativně vyjmenovanému okruhu osob. Ust. § 24 odst. 3 ZoVD stanoví: „Každý, do jehož práv bylo provedením dražby podstatným způsobem zasaženo a je účastníkem dražby, navrhovatelem, osobou oprávněnou z předkupního práva k předmětu dražby, osobou oprávněnou z práva na přednostní nabytí předmětu dražby nebo osobou, k jejímuž návrhu bylo vykonatelným rozhodnutím zakázáno s předmětem dražby nakládat, může navrhnout soudu, aby soud vyslovil neplatnost dražby...“, ust. § 48 odst. 3 ZoVD stanoví, že: „Každý, do jehož práv bylo provedením dražby podstatným způsobem zasaženo a je dlužníkem, zástavcem, zástavním dlužníkem, účastníkem dražby, dražebním věřitelem nebo navrhovatelem, může navrhnout u soudu, aby soud vyslovil neplatnost dražby...“.³ Až potud neshledávám osobně ve výkladu zákona o veřejných dražbách žádný zásadní problém.⁴

³ Judikatura je jednotná v otázce hodnocení žaloby na vyslovení neplatnosti veřejné dražby v tom ohledu, že se nejedná o žalobu určovací ve smyslu ust. § 80 o.s.ř., ale o zvláštní typ žaloby; žaloba dle ust. § 80 o.s.ř. nemůže suplovat funkci žaloby dle ust. § 24 odst. 3, resp. § 48 odst. 3 ZoVD a ve věcech neplatnosti veřejných dražeb přípustná není (srov. judikaturu Nejvyššího soudu včetně níže citovaného rozsudku Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 21 Cdo 32/2005). S takovými závěry přímo souvisí i fakt, že v rámci žaloby o vyslovení neplatnosti dražby není nutné prokazovat naléhavý právní zájem, neboť tento je vyjádřen přímo ustanovením zákona (§ 24 odst. 3, resp. § 48 odst. 3 ZoVD).

⁴ Pro úplnost dodejme, že k návrhu na vyslovení neplatnosti veřejné dražby ve smyslu ZoVD je dle ust. § 88 písm. t) o.s.ř. příslušný soud, v jehož obvodu byla provedena dražba; do 30. 6. 2009 přitom platilo, že se jedná o soud, v jehož obvodu bylo v době podání návrhu na provedení dražby sídlo nebo bydliště navrhovatele dražby.

Výkladové nejednoznačnosti

Problém vyvstává při zkoumání obsahu a právních dopadů rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. ledna 2006, sp. zn. 21 Cdo 32/2005, který se dle mých praktických zkušeností prosadil v praxi obecných soudů nižších instancí.⁵ Nejvyšší soud zde zkoumal aktivní legitimaci vydražitele k podání žaloby (návrhu) na vyslovení neplatnosti veřejné dobrovolné dražby dle ust. § 24 odst. 3 ZoVD a dospěl – dle mého názoru – k překvapivému závěru o tom, že vydražitel není osobou aktivně legitimovanou k žalobě o vyslovení neplatnosti veřejné dobrovolné dražby.⁶ Nejvyšší soud, jak je ostatně zdůrazněno i v odůvodnění předmětného rozhodnutí, tak dovozuje z jazykového (gramatického) a systematického výkladu zákona o veřejných dražbách a konstatuje, že právní postavení toho účastníka dražby, který se po udělení příklepu stává vydražitelem, se právě udělením příklepu zásadně mění a není možné, aby institut vyslovení neplatnosti dražby sloužil tzv. obmeškanému vydražiteli, tj. vydražiteli, který si svůj záměr nabýt vlastnictví nebo jiné právo k předmětu dražby dodatečně (po udělení příklepu) rozmyslel nebo který nemá finanční prostředky potřebné k úhradě ceny dosažené vydražením ve stanovené lhůtě. Takové právní nazírání však podstatným způsobem zhoršuje právní postavení vydražitele bez zřetele k tomu, zda vydražitel fakticky získá možnost disponovat s předmětem dražby, či nikoliv, tedy zda se fakticky zlepší postavení vydražitele oproti ostatním účastníkům dražby.

Nejvyšší soud v předmětném rozsudku sp. zn. 21 Cdo 32/2005 konstatuje, že „na rozdíl od ostatních, v dražbě neúspěšných účastníků dražby, kteří mohli být případnými nedostatky (pochybeními) v provedení dražby dotčeni ve svých právech, vydražitel nemá (nemůže mít) – objektivně vzato – opravdový zájem na vyslovení neplatnosti dražby, podle jejíhož výsledku nabývá (v souladu se svým očekáváním, pro které se dražby vůbec zúčastnil) vlastnictví nebo jiné právo k předmětu dražby, i kdyby dražba byla nedostatky vypočtenými v ustanovení § 24 odst. 3 zákona o veřejných dražbách skutečně postižena“. Dovolím si demonstrovat, že **objektivně vzato** vznikají v reálném životě situace, kdy má vydražitel naprosto zásadní a opravdový zájem na vyslovení neplatnosti dražby a současně bohužel nemá k dispozici jiný právní instrument, jak se domoci soudní ochrany svých práv a zájmů.

Příklad z praxe

Klient se v inzerci dozvěděl o konání veřejné nedobrovolné dražby akcií, seznámil se s dražební vyhláškou, využil možnosti prohlídky předmětu dražby a při vynaložení běžné pozornosti shledal, že stav akcií odpovídá údajům uvedeným v dražební vyhlášce. Klient se následně (několik dní poté) předmětné dražby zúčastnil, učinil nejvyšší podání a licitátor mu udělil příklep. Ihned po provedení dražby chtěl klient doplatit cenu dosaženou vydražením a předmět dražby – akcie si převzít. Akcie však, oproti stavu při prohlídce, vykazovaly četná poškození, některé byly potrhané, jiné byly polité vodou, jiné dokonce barvou tak, že nebylo možné ani identifikovat, zda se jedná o akcie, které byly předmětem dražby. Na tuto skutečnost klient jakožto vydražitel ihned upozornil jak dražebníka, tak navrhovatele dražby, oba však odpovědnost odmítli s tím, že buďto klient jakožto vydražitel doplatí cenu dosaženou vydražením a akcie se tak stanou jeho majetkem, a to se všemi vadami, anebo cenu nedoplatí a dražebník pak prohlásí dražbu za zmařenou se všemi negativními důsledky pro vydražitele.⁷

I když to nebude obvyklé, cenné papíry evidentně mohou mít vady nejen právní, ale i faktické.⁸ V případě poškození movitých věcí dražených dle zákona o veřejných dražbách je dopad faktických vad ještě markantnější (to je však téma nad rámec tohoto článku). V popsaném případě nedává zákon o veřejných dražbách odpověď na otázku, jak by měl vydražitel postupovat, aby dosáhl stavu, kdy mu nevznikne škoda, respektive jeho majetek se nezmenší; takový stav je dle mého názoru žádoucí, neboť vydražitel žádným způsobem nepochybil a prakticky neměl ani zákonnou možnost zjistit vady předmětu dražby způsobené těsně před provedením dražby, v průběhu dražby anebo bezprostředně po dražbě.

Implicitně z textu zákona o veřejných dražbách, zejména z ustanovení o zmaření dražby (§ 24 a § 48) a o zvláštní odpovědnosti (§ 63), plyne, že zákonodárcem předvídaný postup je takový, že vydražitel doplatí cenu dosaženou vydražením a následně bude vymáhat náhradu škody po odpovědné osobě. Takový postup však skýtá hned dvojí úskalí: riziko neexistence hodnoty (majetku), ze které by bylo možné se uspokojit, a nelehké důkazní

⁵ Ačkoliv předmětný rozsudek Nejvyššího soudu hovoří výslovně o žalobě na vyslovení neplatnosti veřejné dobrovolné dražby, mám za to, že právní posouzení věci Nejvyšším soudem lze vztáhnout i na dražbu nedobrovolnou, neboť právní postavení vydražitele ve vztahu k jeho pozici v rámci dražby před příklepem a po příklepu licitátora je u obou typů dražeb shodné.

⁶ V případě dražeb prováděných soudem či soudním exekutorem může dle ust. § 336k odst. 1 a 2 o.s.ř. vydražitel podat odvolání proti usnesení o udělení příklepu. Obdobný opravný prostředek zákon o veřejných dražbách nenabízí.

⁷ Zejména se jedná o placení nákladů zmařené dražby dle ust. § 28 odst. 3 ZoVD, na jejichž úhradu se použije složená dražební jistota a pokud výše této jistoty není dostatečná, má vydražitel povinnost uhradit dražebníkovi veškeré náklady, a to i náklady případné opakované dražby, jejíž konání si vynutilo předchozí zmaření dražby.

⁸ Jedná se sice „jen“ o poškození hmotného substrátu, do kterého je právo inkorporováno, ovšem pro uplatnění práv z cenného papíru má jeho „nosič“ velmi významnou funkci.

břemeno ležící na vydražiteli. Zvláště u předmětů dražby vysoké hodnoty bude vydražitel nucen zaplatit (doplatit) nemalou částku přesto, že je zřejmé, že předmět vydražení pro něj nebude mít adekvátní užitnou hodnotu. Vydražitel tedy nabude vlastnictví k věci, jejíž současná hodnota je mnohem nižší než cena za nabytí takové věci zaplacená.

Takový přístup je jistě nelogický a nehošpodárný. Následně má vydražitel možnost požadovat náhradu škody po odpovědné osobě, tedy osobě, která škodu způsobila. Žádné speciální zákonné zmocnění či postup ke zjištění takové osoby však vydražitel nemá. Důkazní břemeno v případě žaloby o náhradu škody je téměř vždy nelehké unést. V předmětném případě je však situace tím komplikovanější (a absurdnější), že vztah, který předcházela provedení dražby, byl vztahem navrhovatel dražby – dražebník, pouze tyto subjekty znaly skutečný stav předmětu dražby, když uzavřely smlouvu o provedení dražby.⁹ Vydražitel jakožto žalobce tedy bude v případě spolupráce dražebníka a navrhovatele dražby součinně proti vydražiteli v téměř bezvýhodné situaci, neboť zpravidla nebude možné spolehlivě prokázat, kdo z nich konkrétně a zda vůbec za škodu odpovídá. Není snad třeba dodávat, že taková konstrukce staví vydražitele do pozice toho, kdo nese nelehké důkazní břemeno v případě sporu o náhradu škody, a to zejména prokazování momentu zhoršení kvality předmětu dražby a osoby škůdce.

Nejednotnost judikatury

Rozdílné stanovisko k téže věci dle mého názoru zaujal (stejný) senát Nejvyššího soudu v **rozhodnutí ze dne 6. 12. 2007, sp. zn. 21 Cdo 930/2007**. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud uzavřel: „Podle ustálené judikatury soudů se řízení o určení (vyslovení) neplatnosti veřejné dobrovolné dražby podle ustanovení § 24 odst. 3 zákona o veřejných dražbách musí z hlediska věcné legitimace účastnit (buď jako žalobci, nebo jako žalovaní) navrhovatel dražby, vlastník nebo nositel jiného práva k předmětu dražby, je-li navrhovatelem dražby od nich odlišná osoba, oprávněná podle zvláštního právního předpisu předmět dražby zcizit, dražebník a vydražitel...“.

V **usnesení ze dne 20. 12. 2007, sp. zn. 21 Cdo 357/2006**, Nejvyšší soud konstatuje, že vydražitel se vždy musí účastnit řízení o vyslovení neplatnosti dražby, a to buď jako žalobce, nebo jako

žalovaný. Zcela jasně dále konstatuje, zkráceně řečeno, že nepodal-li vydražitel žalobu, stojí na straně žalované jako nerozlučný společník s ostatními žalovanými. Dle názoru autora tohoto článku z předmětného rozhodnutí jasně plyne, že vydražitel na straně žalobce v žalobě o vyslovení neplatnosti veřejné dražby stát může (jinak totiž vyložit text odůvodnění předmětného rozhodnutí zkrátka nelze).

S ohledem na existenci rozdílných argumentů ve výše uvedených rozhodnutích Nejvyššího soudu si dovoluji judikaturu v této věci prohlásit za nikoliv ustálenou. Není bez důležitosti, že dvě rozhodnutí v tomto článku citovaná (sp. zn. 21 Cdo 930/2007 a sp. zn. 21 Cdo 357/2006) jsou co do svého vynesení pozdějšího data ve vztahu k diskutabilnímu rozhodnutí sp. zn. 21 Cdo 32/2005.

Závěr

Závěrem si dovoluji vyjádřit názor, že výše popsané stanovisko Nejvyššího soudu o tom, že vydražitel není osobou aktivně legitimovanou k podání žaloby (návrhu) na vyslovení neplatnosti dražby, staví každého účastníka dražby prováděné dle zákona o veřejných dražbách, který má zájem vydražit předmět dražby, do nezáviděníhodné pozice. Je totiž prakticky nemožné sledovat stav předmětu dražby nepřetržitě: v každém jednom momentě až do udělení příklepu a ještě dále do momentu jeho předání vydražiteli. To by byl jediný způsob, jak se vyhnout tak nezáviděníhodné situaci, která zahrnuje nabytí vlastnictví k věci, jejíž kvalita se oproti stavu zjištěnému vydražitelem před konáním dražby samotné zaviněním třetí osoby zhoršila, avšak odpovědnost a právní následky za to by v praxi měl nést vydražitel. Vlastnictví k takové věci totiž vydražitel nabývá k momentu udělení příklepu.

Soudním exekutorům lze ve světle výše uvedeného doporučit, aby při zajištění exekuce prodejem cenných papírů pomocí obchodníka s cennými papíry dbali na obsah smlouvy o provedení dražby a do této smlouvy kromě jiného včlenili ujednání o tom, kdo a jakým způsobem odpovídá za stav předmětu dražby až do doby jeho faktického převzetí vydražitelem. To vše s přihlédnutím k možným nepříjemným důsledkům, jejichž částečný popis obsahuje tento příspěvek.

⁹ Viz ust. § 19 ZoVD.

Deset let existence soudních exekutorů

Soudní exekutoři v letošním roce oslaví deset let své existence. Deset let je dobrá příležitost k bilancování i k zamyšlení nad dalším vývojem naší profese.

Soudní exekutoři vznikli „na zelené louce“, bez předchozí continuity, dlužno podotknout i bez jakéhokoliv metodického vedení ministerstva spravedlnosti, bez jakékoliv finanční podpory státu. Navzdory tomu uspěli a naplnili své poslání – přispěli k vyšší vymahatelnosti práva. Většina soudních exekutorů uspěla i ekonomicky, a není to dáno jen přiděleným monopolem na vymáhání většiny judikovaných pohledávek, ale i manažerskými a odbornými schopnostmi těch lidí, kteří se stali soudními exekutory.

I Exekutorská komora, samosprávná organizace soudních exekutorů, přestože si za dobu své existence prošla svým těžkým obdobím, krizi roku 2009 překonala a prokázala, že je schopna řešit své stavovské záležitosti standardní demokratickou cestou. Na této cestě však utrhla vážnou ránu, když přišla o dva významné atributy stavovské samosprávy, totiž o pravomoc ve věcech výběrových řízení a o pravomoc kárnou.

Veřejné mínění nám, soudním exekutorům, není ani po deseti letech nijak příznivě nakloněno. Naopak vždy zatleská, jsou-li prezentována jakákoliv restriktivní opatření ať už vůči soudním exekutorům, nebo vůči Exekutorské komoře. Z úst politických představitelů jsme dosud neslyšeli, že naše činnost je potřebná či významná pro vymahatelnost práva i pro finanční zdraví celé společnosti, nedočkali jsme se veřejné podpory či uznání za to, že svoji práci děláme dobře. Satisfakcí nám může být pouze to, že stát rezignuje na další a další své pravomoci v oblasti soudních výkonů rozhodnutí a tyto postupně přenáší na nás.

Trvalá dehonestace naší činnosti je nám nepříjemná a je pochopitelné, že toužíme i po takových hodnotách jako je kredit a společenské uznání, tedy veličinách, které si nelze koupit ani vykřičet, o které je nutno dlouhodobě usilovat. Po deseti letech však už bychom měli být natolik dospělí, abychom si dokázali připustit vlastní odpovědnost za to, jak jsme naším okolím vnímáni. Excesy některých našich kolegů trvale poškodily profesní i společenský kredit nás všech, ale i neetické chování, byť není přímo nezákonné, vyvolává všeobecný odpor vůči exekutorům a je důvodem různých legislativních restrikcí. Střední novela exekučního řádu zakotvila přiměřenost v provádění exekucí, protože někteří z exekutorů vykonávali exekuční činnost nepřiměřeně. Velká novela exekučního řádu přinese povinné slučování exekucí v důsledku zjevně neetického chování některých kolegů, ačkoliv převážná většina exekutorů slučuje exekuční řízení vedená mezi týmiž účastníky i bez zákonného přímusu. Paradoxně se tak může stát, že některá další novela exekučního řádu uzákoní princip teritoriální působnosti soudních exekutorů v důsledku nezkrotných aktivit jejich největších odpůrců.

Přála bych si, abychom jednou získali nadhled nad momentálními vlastními ekonomickými zájmy a abychom byli schopni upřednostnit takové chování, které zaručí dlouhodobou perspektivu našeho povolání bez zbytečné pozornosti médií, politiků či orgánů dohledu. V roce našeho desetiletého výročí vás, vážení kolegové, prosím, abyste se sami zamysleli, jak se každý z vás zasloužil o pozitivní vnímání našeho stavu, nakolik upřednostnil zájmy účastníků řízení před svými zájmy, zdali vidí a sám prezentuje i jiný smysl své práce, nežli je smysl ekonomický, a jaký je jeho vlastní vklad ve prospěch celé profese.

Jsem totiž přesvědčena, že každý soudní exekutor má potenciál ovlivnit, jak bude celý exekutorský stav vnímán veřejností, a že pozitivnímu obrazu soudních exekutorů nejvíce prospívá korektní, slušné a neagresivní chování každého exekutora, ať už k účastníkům řízení nebo k ostatním kolegům. Za toto zamyšlení vám předem děkuji.

JUDr. Jana Tvrdková,
prezidentka
Exekutorské komory ČR

Oslavy desátého výročí založení komory se blíží

Mgr. Petr Ustohal,
tajemník Exekutorské komory

Ještě před nedávnem byly oslavy desátého výročí založení Exekutorské komory České republiky pouze nejasným obrysem, několika řádky na papíře, které prezidium popsalo ve snaze co nejdůstojněji oslavit decennium exekutorského stavu. Dnes, po několika měsících příprav, několika desítkách jednání, několika stovkách e-mailů a telefonátů vám již mohu předložit ke zhlédnutí malý prolog k oslavám, které nás čekají 1. listopadu tohoto roku v krásných prostorách Kaiserštejnského paláce na Malostranském náměstí v Praze.

Konference, kterou komora pořádá při příležitosti oslav desátého výročí založení EK ČR, si neklade ambice být mnohahodinovým akademickým setkáním právních teoretiků. Jejím cílem bude spíše krátké zamyšlení nad tím, jak exekuce v různých podobách provází jedince jeho putováním historií. Po neodmyslitelných zdavicích hostů z řad české právníké sféry proto téma konference zamíří k historickým počátkům exekucí v českých zemích. Historickým exkursem nás provede JUDr. Petr Smolík z Katedry občanského práva Právnické fakulty Karlovy univerzity, který

je současně spoluautorem sborníku vydávaného při příležitosti oslav. Novodobou historií exekucí, jakož i směr, který české exekuční právo nabírá, nám přiblíží JUDr. Stanislav Pazderka, soudní exekutor Exekutorského úřadu Písek a jeden z členů pracovní skupiny pro přípravu návrhu novely exekučního řádu.

Po troše historie a přestávce na oběd opustíme pracovní oblast a přesuneme se ke společenské části oslav. Věříme, že slavnostní večer účastníkům příjemný pobyt v Kaiserštejnském paláci a umožní jim setkat se s kolegy a známými, případně navázat nové kontakty. Oficiální část večera bude zahájena koncertem houslisty Pavla Burdycha a pianistky Zuzany Berešové. Na koncert naváže vernisáž grafických děl Teodora Buzu, Aleše Lamra, Karla Demela a Karla Vysušila.

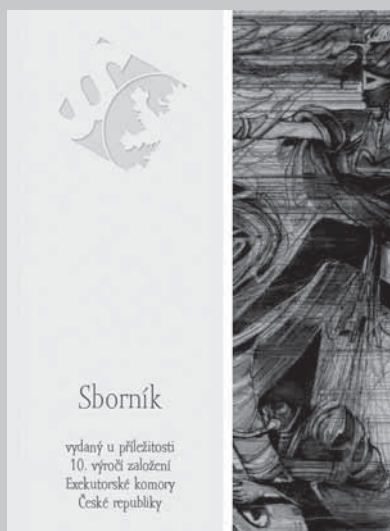
Slavnostním rautem se pak večer přesune do své neoficiální části, která, jak doufám, neskončí dříve než jiná tradiční setkání soudních exekutorů.

Tradice tu je

Exekutorská komora vydává u příležitosti výročí svého založení sborník. Jeho nejrozsáhlejší část tvoří poutavý text JUDr. Petra Smolíka, Ph.D., který působí na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Zabývá se vývojem exekučního řízení na našem území od středověku do roku 1963. Ukázku z textu JUDr. Smolíka vám předkládáme již nyní na stránkách Komorních listů.

Ve sborníku též najdete úvodní slovo prezidenty JUDr. Jany Tvrdkové. Apeluje na pojem tradice a na nutnost znovuukotvení institutu exekutora. Na přelomový rok 2001 ve svém příspěvku vzpomíná JUDr. Vladimír Plášil. Zpětně hodnotí úskalí, která exekutoři museli překonat, než byl schválen exekuční řád.

Svůj názor na postavení exekutorů ve společnosti ve sborníku představují ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil, prezidentka Unie státních zástupců JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., prezident Soudcovské unie JUDr. Tomáš Lichovník, předseda České advokátní komory JUDr. Martin Vychopeň nebo prezident Notářské komory JUDr. Martin Foukal. Názor předsedkyně senátu Krajského soudu v Praze JUDr. Evy Dlouhé najdete na straně 27 tohoto čísla.

Exekuce dle práv zemských

ukázka z práce Vývoj exekučního řízení v českých zemích a Československu do roku 1963 připravené pro Sborník k 10. výročí založení Exekutorské komory České republiky*

JUDr. Petr Smolík, Ph.D.,
Katedra občanského práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy

Musíme se obejít bez zdlouhavého pojednání o nalézacím řízení v dobách předcházejících vzniku a rozvoji moderního civilního procesu v českých zemích, tedy pro dobu předcházející 18. věku. Zmíníme pouze tolik, že feudální, resp. stavovské společenské zřízení bylo založeno na **nejednotnosti práva včetně práva procesního a soudnictví**, a bylo by možno setkat se v zemích Koruny české s mnoha různými soudy a druhy procesu před nimi.

Omezíme se pouze na existenci práva zemského a řízení před zemskými soudy. Nalézací řízení zde vedlo k vydání rozsudku, o nějž mohl věřitel opřít svůj nárok a prosadit jej i v případě, že ani tehdy dlužník nesplnil, donucením čili exekucí.

Postup v případě exekuce byl podobně jako řízení nalézací **spoután spoustou formalit** a tu méně, tu více skrytých překážek a úskalí, jimž bylo pro strany mnohdy obtížné se vyhnout bez právní pomoci. I zde platí, že od 13. století až do stol. 17. se **postupně původní svépomoc** jako nejstarší a nejjednodušší forma exekuce nejprve **spoutává státním souhlasem, až se vytrácí** a přímé donucení je plně vyhrazeno státním či jiným veřejným orgánům, totiž soudům.

Postupně se vyvinul i poměrně **rozsáhlý okruh exekučních titulů**, kde v rámci exekuce bylo možno nuceně vymáhat povinnosti uložené nikoli jen rozsudky soudů zemských či městských, ale

i dohod či smírů uzavřeným mimo soud. Typicky byl ovšem exekučním titulem rozsudek soudu zemského (**nález či právo stanné**), dvorského, komorního, purkrabského, soudu šlechtického anebo soudů městských.

V některých případech byla klasická exekuce až případnou další fází postupu, jenž následoval poté, co právo, jež bylo přiznáno exekučním titulem, mohlo být oprávněnou stranou vykonáváno, a ta se musela k exekuci uchýlit až poté, co byl tento výkon přiznaného práva (typicky služebnosti) rušen – šlo o tzv. **žalobu pro pych**.

Obecně v případě nesplnění povinnosti uložené rozsudkem platilo, že **vymáhající věřitel** (tzv. **původ**, také **exekvent**) či jeho zástupce se dostavil **k zemským deskám žádat o úmluvu**. Ta byla komornickým starostou zapsána do rejstříku a k odsouzenému (exekutovi) **byl vyslán komorník s listem na úmluvu**. Šlo o výzvu ke splnění uložené povinnosti, jejíž doručení bylo poznačeno v deskách u příslušného nálezu. **Dlužník (exekut) se musel s věřitelem** o splnění exekučního titulu domluvit. **Moravské zemské právo znalo tzv. posudky**, kde se čtyřikrát do roka musely obě strany o splnění nálezu dohodnout před soudními úředníky.

Teprve po marné úmluvě či posudku nastává skutečná exekuce – dlužník je konečně podroben nátlaku. Již v této fázi zemské

* redakčně kráceno

právo ví o riziku zkrácení věřitelů tím, že by dlužník svůj majetek rozprodal, ukryl či jinak odňal exekučnímu postihu, a proto usiluje o jeho **řádné a včasné zajištění**. Jakmile byl půhon v řízení nalézacím vložen do desk zemských, staly se dotčené statky vázanými a veškeré dispozice s nimi vůči třetím osobám bylo následně třeba pokládat za neplatné vůči žalobci.

Prvou fází samotné exekuce (druhou po úmluvě či posudku) se stává **zvod**. Exekvent (vymáhající věřitel, oprávněný) obdržel od deskových úředníků **list na zvod**, jenž exekutovi doručil komorník. Odsouzený mohl zvod akceptovat, pak se musel dostavit k deskám zemským a provést odpovídající převod statků, anebo mohl zvodu oponovat a přenechat posouzení dalšího postupu úředníkům. **Námítky proti zvodu** mohly být pouze formální – jde o jiný statek, než má být podroben exekuci, došlo k procesním vadám – nebyly dodrženy předepsané lhůty či jiné formality.

Pokud exekut na zvod nereagoval, musel původ **žádat** – jsme již ve **třetí fází** – u desk **o list obranní** potvrzený samým nejvyšším purkrabím, nejvyšším zemským představitelem moci výkonné. S tímto listem, doprovázen zemským holomkem (purkrabským úředníkem), **se musel původ dostavit na daný statek dlužníka**, obeslat tamního rychtáře a poddané **představil se zde jako jejich nový pán**. Pokud se snad exekut odvážil tomuto postupu bránit, stával se odbojníkem a purkrabí proti němu mohl svolat hotovost (zemskou či krajskou, dle potřeby) a prosadit převod statku přímým donucením.

Tento postup byl nutný v případě prosazení nálezu na vydání (vyklizení) statků nemovitých, jež bylo v době feudální převládající a častější než dnes. **Obdobný postup** byl na místě **u exekuce reálné pro peněžité plnění**, jež se ovšem rovněž zásadně obracelo proti nemovitým statkům.

V takovém případě **neúspěšný zvod vedl k zásahu menšího komorníka** (nikoli vydání obranního listu purkrabím), jenž spolu s dalším z menších úředníků zvod provedl sám. **Zvedení** bylo třeba provést pod širým nebem na statku (hradě, tvrzi či dvoru, případně ve vsi) odsouzeného bez ohledu na roční dobu a počasí. Úředník musel svolat všechny obyvatele v daném místě a přečíst před nimi předepsanou formuli: „*Já, ..., na místě nejvyššího písaře, mocí úřadu svého s komorníkem ... na hrad (tvrz, ...) , na ves celou, na dvory s platem, dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky i s vsí zvolí, co k nim přísluší, na to vše co tu ten ... (exekut) má, pro ..., který je obdržel nálezem panským, a to v ... kopách grošů českých sumy jistinné, a ve groších též českých třetiny výš plným právem.*“

Zpráva o zvedení musela být zapsána do desk zemských. Důsledkem provedeného zvedení bylo **zřízení „úředního, soudního**

ho“ zástavního práva k daným statkům, zatím **bez práva jejich držby**. Exekut totiž mohl **zvod napadnout odpořem**, po němž se opět věc řešila před deskami zemskými, ale bez odkladného účinku, protože i v tomto případě exekuce pokračovala. Následovala **série jednoho až tří tzv. panování** oddělených vždy půlroční lhůtou (zkrácenou až obnovenými zřízeními zemskými). Komorník vždy přijel na zvedený statek, svolal zde poddané a oznámil jim, kdo jim panuje a z jakého důvodu.

Poslední fází reálné exekuce se stalo tzv. **odhádání** (odhad či vdědění, na Moravě **přidědění**), kdy **se exekvent stává držitelem exekutova statku**. Zemský místokomorník vydal list na odhad, v němž dlužníkovi sdělil termín odhádání a vyzval ho, aby se dostavil, sám či s přáteli či rádci. I zde mohl exekut podat odpor proti odhádání k nejvyššímu purkrabímu, v pozdější době v něm mohl dokonce uvádět i námítky věcné založené na skutečnostech, jež nastaly po vydání nálezu (šlo o jakousi obnovu řízení v exekuční fází). Místokomorník se k odhádání dostavil na odhádaný statek, kam pozvali i dlužníkovy sousedy, kteří se dostavit museli – plnili totiž v této fází řízení úlohu soudních znalců, odhadců. Odhádání znamenalo, že se zjišťovala – za prohlídky statků – cena statku, nemovitostí, práv i movitých věcí s nimi spojených. Po provedení odhadu **byl exekvent uveden do držby dlužníkovu majetku**, resp. jeho části, jak odpovídalo hodnotě vymáhané pohledávky. Místokomorník nařídil odsouzenému propustit poddané z poslušnosti a přikázal jim, aby nově přísahali exekventovi. O tomto postupu se sepsala zpráva, jejímž zápisem do desk zemských došlo k převodu vlastnictví. Proti zápisu nemohl dlužník nic namítat, až Novelly zavedly (1640, na Moravě 1650) právo podat odpor u desk zemských, které rozhodly s konečnou platností.

Závěrečnou fází exekuce pak bylo **poslední čili plné panování**, jemuž opět asistovali rychtáři a selský lid na vsi, případně purkrabí a čeleď hradská, případně sousedé. Komorník před nimi strhl několik šindelů ze střechy a spálil je pod širým nebem a naposledy prohlásil veřejně, kdo zde panuje. Tímto **se exekvent stal plnohodnotným vlastníkem exekvované nemovitosti**, teprve tehdy totiž skončila možnost třetích osob celý postup napadnout námítkami. Ty mohly být založeny na vlastních, lepších právech k danému statku, jež nebyla řádně uplatněna, protože se o probíhající exekuci tyto osoby včas nedozvěděly. Tyto osoby měly **právo podat půhon o odpor** a mohly prosadit svůj vlastní, **lepší nárok na vlastnictví** k exekvovanému statku. Obnovené zřízení zemské do okruhu osob, jež mohly exekuci zmařit, zařadilo také dlužníka samého, a to v případě, že ještě za posledního panování statek vykoupil zpět.

Postupně se změní i pohled veřejnosti na činnost soudních exekutorů

JUDr. Eva Dlouhá,
předsedkyně senátu Krajského soudu v Praze

Jak hodnotíte profesní a společenskou roli soudních exekutorů za uplynulých deset let jejich činnosti?

Přijetím zákona o soudních exekutorech a rozdělením pravomoci mezi soudy a soudní exekutory došlo k podstatné změně ve vymahatelnosti práva, neboť soudní exekutoři velkou měrou přispěli k tomu, že pohledávky byly skutečně vymoženy. Negativem jejich činnosti bylo, že při vymáhání docházelo k nepřiměřeným zásahům do práv povinných, popřípadě i třetích osob, které neměly s exekucí nic společného.

Samotná činnost soudních exekutorů – vymáhání splnění povinnosti – je u části společnosti vnímána negativně, a pokud soudní exekutor nepřiměřeně zasáhne do práv povinného nebo poruší při své činnosti zákon, postaví se veřejnost proti veškeré činnosti soudních exekutorů, což se v určitém okamžiku stalo. Novela exekučního řádu účinná od listopadu 2009 zpřesnila postupy soudních exekutorů při provádění exekuce a stanovila i některá omezení exekutorů při volbě způsobu, jímž budou exekuci provádět. Nové vymezení postupu soudních exekutorů má zabránit nepřiměřeným zásahům do práv povinných a třetích osob. Lze tedy předpokládat, že se postupně změní i pohled veřejnosti na činnost soudních exekutorů a že je bude postupně vnímat tak, že přispívají k dodržování práv ve společnosti, nikoliv že právo porušují.

Co by podle Vašeho názoru přispělo ke zkvalitnění jejich činnosti?

Bude-li i nadále systém vymáhání založen na dělbě pravomoci mezi soudy a soudní exekutory, měl by být zaveden teritoriální princip. Lze těžko požadovat po soudech, aby kontrolovaly a sledovaly činnost jednotlivých soudních exekutorů, když sídlo většiny z nich je vzdáleno od soudu, který jejich rozhodnutí přezkoumává, více než sto kilometrů a když během roku obdrží od některých exekutorů pouze jedno rozhodnutí, od některých i méně často. V případě, že by soudní exekutor spadal pod jediný okresní a krajský soud, měly by soudy přehled o tom, jak který soudní exekutor provádí exekuce a zda při jeho činnosti nedochází k porušení zákona.

Jinak se domnívám, že činnost soudních exekutorů by měla být zcela oddělena od činnosti soudů. Soudní exekutoři by měli sami odpovídat za provádění exekuce a kontrola jejich činnosti by měla spočívat v tom, že by účastníci měli možnost podat proti rozhodnutí soudního exekutora žalobu k soudu, který by mohl v konkrétních zákonem stanovených případech rozhodnutí soudního exekutora přezkoumat. Jestliže jsou na tomto principu založeny nedobrovolné dražby podle zákona č. 26/2000 Sb., které provádí rovněž soukromá osoba na základě návrhu oprávněného podle vykonatelného titulu, a tento způsob prodeje zástav se osvědčil, není důvod se domnívat, že by na základě stejných pravidel nemohly být prováděny exekuce a že by nedošlo ke zkvalitnění práce exekutorů.

Je podle Vašeho názoru postavení soudního exekutora ve společnosti dostatečně respektované?

V současné době je pohled na soudní exekutory rozporuplný. Část veřejnosti vnímá soudní exekutory tak, že jejich činnost přispívá k vymahatelnosti práva, jde především o tu část, které pomohla soudní exekuce k vymožení pohledávky, popřípadě měla s exekutory pozitivní zkušenost. Větší část veřejnosti, a to nejen dlužníci, je ovlivněna dřívější činností soudních exekutorů, která byla v některých případech oprávněně kritizována. Vzhledem k tomu, že roste zadlužení obyvatel a bude i nadále stoupat počet exekucí, je třeba předpokládat, že se stoupajícím počtem dlužníků se bude zhoršovat vztah veřejnosti k soudním exekutorům a budou sílit tlaky na to, aby byla činnost exekutorů omezena.

Jaká jsou Vaše přání do další budoucnosti exekutorskému stavu?

Přála bych si, aby společnost pochopila, že bez vymahatelnosti práva nemůže žádná demokratická společnost existovat. K tomu je však třeba, aby vymáhání přiznaných nároků někdo prováděl, a vymáhá-li nároky řádně, nemá být za svoji činnost kritizován, ale společnost si má jeho práce vážít. Proto přeji soudním exekutorům, aby svoji činnost prováděli vždy v souladu se zákonem a aby se jim za to dostalo společenského uznání.

Vedení a předložení spisu z pohledu odvolacího soudu

JUDr. Pavla Pjajčiková,
předsedkyně senátu Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně

Motto: „Zoufalí lidé dělají zoufalé věci.“

S vědomím toho, že většina soudních exekutorů nebyla rekrutována z řad soudců či pracovníků soudů, a nemohou jim být proto dost důvěrně známy postupy, které se v justici považují za samozřejmé, dovoluji si připojit několik poznámek k tomu, aby se jim dostalo osvěty v komunikaci s odvolacím soudem tak, aby se naše společná práce mohla stát efektivnější. Individuální komunikace s jednotlivými soudními exekutory v každé jednotlivé věci je vyčerpávající pro obě strany a často nevede ke kýženému výsledku.

Každý, kdo chce působit v justici, musí respektovat jak předpisy zákonné, tak předpisy podzákonné, instrukce Ministerstva spravedlnosti nevyjímaje. V oblasti exekucí je tak nutno pracovat, kromě předpisů a judikatury unijního práva, zejména s Ústavou, Listinou základních práv a svobod, exekučním řádem, občanským soudním řádem a **Instrukcí Ministerstva spravedlnosti z 3. 12. 2001, č. j. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy** a která je dostupná v systému ASPI.

Základní povinnosti jsou první instancí v odvolacím řízení uloženy přímo **občanským soudním řádem**. Před předložením spisu s podaným opravným prostředkem odvolacímu soudu se soudní exekutor musí postarat o **odstranění jeho případných vad** (§ 209 o.s.ř.). Rozhodnutí ve věci samé a rozhodnutí, které může mít dopad na práva a povinnosti ostatních účastníků, typicky v případě nákladů exekuce, je třeba **doručit ostatním účastníkům** řízení (§ 210 odst. 1 o.s.ř., dále srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 639/06 a III. ÚS 191/06). Soudní exekutor musí rovněž **vyšetřit podmínky řízení, opatřit zprávy a listiny, jichž se odvolatel nebo jiní účastníci dovolávají, a provést i jiná podob-**

ná šetření (§ 210 odst. 2 o.s.ř.). Je potřeba dbát na to, aby se podaný opravný prostředek předkládal odvolacímu soudu vždy až **poté, co všem účastníkům uplynula lhůta k podání odvolání** (§ 210 odst. 3 o.s.ř.). V předkládací zprávě je vždy nutno **posoudit včasnost podaného odvolání** (§ 208 a 210 odst. 3 in fine o.s.ř.).

„Prohřešky“ proti stávající úpravě obsažené ve jmenované instrukci Ministerstva spravedlnosti v postupech soudních exekutorů vyjdou najevo zejména po předložení spisu odvolacímu soudu. Nejčastěji se objevují dva níže uvedené typy závad.

a) Závady při zakládání a vedení spisů

Nejobvyklejšími nedostatky jsou nedůsledná žurnalizace bez dodržení chronologie a kompletnosti spisu, zakládání rozhodnutí a podání do spisu v mnohočetných vyhotoveních, nedodržení povinnosti spojení jednotlivých listů trvalým způsobem a nevyznačování doložky právní moci na jednotlivých rozhodnutích. Z tohoto důvodu je třeba věnovat pozornost zejména následujícím ustanovením instrukce:

- podle § 129 odst. 10, není-li stanoveno jinak, užití se **přiměřeně při vyhotovení rozhodnutí a tvorbě a vedení spisů (včetně sběrných spisů odvolacích soudů) ustanovení § 14 až 18 a § 164 až 196 instrukce,**
- podle § 164 všechny písemnosti, které se vztahují k téže věci (podání, protokoly, záznamy, rozhodnutí, písemnosti soudního komisaře založené do spisu D apod.), tvoří **spis,**
- podle § 165 odst. 1 se všechny písemnosti ve spise s výjimkou příloh postupně **sešívají nebo jiným vhodným způsobem spojují;** z uvedeného je zřejmé, že vytvoření spisu rych-

- lovazáčem neodpovídá požadavkům na něj kladeným, neboť neumožňuje nevratné spojení jednotlivých listů spisu,
- podle odstavce druhého téhož ustanovení spisy upravené podle odstavce 1 se vkládají do **spisového obalu** (v občanskoprávních věcech vzor č. 40 v.k.ř.). U spisů menšího rozsahu, které nejsou častěji v oběhu, možno používat obalu z měkkého papíru (makulatury). U spisů většího objemu se podle potřeby založí další svazek. Na obale každého svazku se vyznačí jeho pořadí římskou číslicí. Na prvním svazku se uvede existence dalších svazků. Poškozené obaly se ihned nahradí novými,
 - podle § 167 odst. 1 se **spisová značka** skládá z označení soudního exekutora a běžného čísla rejstříku, za lomítkem následuje letopočet,
 - podle § 168 odst. 1 se jednotlivé listy písemností opatří **číslem listu**,
 - podle § 169 odst. 1 spisová značka a k ní připojené číslo listu písemnosti nebo vyhotoveného rozhodnutí tvoří **jednací číslo**,
 - podle § 170 odst. 1 se jednotlivé písemnosti ve spisech **řadí chronologicky** tak, jak došly soudnímu exekutorovi nebo byly soudním exekutorem vyhotoveny anebo byly svěřeny z úřední desky soudu po uplynutí doby k vyvěšení, a takto se **zapisují** do spisového přehledu (vzor 41 v.k.ř.),
 - podle § 168 odst. 1 **jednotlivé listy písemností** (včetně plných mocí a obálek, jichž je třeba k důkazu, kdy podání bylo podáno na poštu, nebo k důkazu o výši zaplaceného poštovného) **se opatří při zařazení do spisu spisovou značkou a číslem listu, a to zpravidla v pravém horním rohu**. Takto se označí i vrácená a nedoručená zásilka a písemnosti vyvěšené na úřední desce soudu založené do spisu po svěšení. Stejnopisy podání, doručenký a takové přílohy, které je třeba po skončení věci účastníkům vrátit, nedostanou však číslo listu. V řízeních o přezkoumání rozhodnutí jiných orgánů se spisovou značkou a číslem listu označí jedno vyhotovení přezkoumávaného rozhodnutí; po skončení řízení se toto rozhodnutí nevrací, vrací se pouze spis, jehož rozhodnutí se přezkoumává,
 - podle § 172 odst. 1 se na doručence vyznačí, kromě jednacích čísel (§ 169 odst. 2 a 3), doručovaná písemnost, datum stanoveného jednání, případně lhůty. Je-li doručováno rozhodnutí, **vrácená doručenska se připevní k listu, kde je závěr jeho písemného vyhotovení ve spisu**. Obdobně se připevní vrácená a nedoručená zásilka v případech náhradního doručení rozhodnutí. Jestliže se jednou doručenkou doručuje několik rozhodnutí, připevní se doručenska, na niž musí být v těchto případech vyznačena všechna jednací čísla společně doručovaných rozhodnutí, k tomu listu, na němž je vyhotovení rozhodnutí ve věci samé. Na vyhotovení ostatních rozhodnutí se poznamená, u kterého čísla

listu je doručenska připojena. Průkaz o doručení jiné písemnosti se připojí k listu, na němž je pokyn k jejímu doručení (referát),

- podle § 18 odst. 1 se **doložka právní moci** připojí na originál rozhodnutí podle záznamu ve spisu (§ 23 j.ř.), na stejnopisy rozhodnutí předložené účastníky a na stejnopisy, které se zasílají jiným soudům nebo jiným státním orgánům, podle záznamu na originálu rozhodnutí (§ 23 j.ř.) založeného ve spisu. Doložka se opatří podpisem zaměstnance, který ji připojil, a datem, kdy se tak stalo. Na žádost toho, komu byl stejnopis rozhodnutí doručen před tím, než na bylo právní moci, připojí se tato doložka na předloženém stejnopisu rozhodnutí. Doložka o právní moci se připojí na přední straně rozhodnutí zpravidla do levého rohu, a to otiskem razítka. Neobsahuje-li toto razítko státní znak, připojí se k doložce otisk kulatého úředního razítka,
- ve **spisovém přehledu** (§ 170) jsou jednotlivé písemnosti často zaznamenávány bez dostatečné vypovídací schopnosti o jejich obsahu: např. „doručenka - doručeno“, aniž by bylo uvedeno, komu a co bylo doručováno, „obecný dokument – povinný“, aniž by bylo uvedeno, o jakou konkrétní písemnost se jedná. Takový postup ztěžuje práci všem, kteří se spisem pracují, a takový spisový přehled svou funkci neplní.

b) Závady při předkládání spisů odvolacímu soudu

Nejčastěji se jedná o nedodržení povinnosti předložit spis kompletní, s řádně vyplněnou předkládací zprávou s kopiemi napadeného rozhodnutí a podaného odvolání ve trojím vyhotovení, o nesplnění povinností podle § 55 odst. 6 e.ř. a 209 až 210a o.s.ř. Postup při předkládání spisů řeší zejména následující ustanovení instrukce:

- podle § 129 odst. 8 **exekutor předkládá svůj spis k rozhodnutí o odvolání** proti svému rozhodnutí spolu s předkládací zprávou příslušnému odvolacímu soudu (nadřazený krajský soud exekučního soudu) v listinné podobě podle § 184 odst. 1 nebo v elektronické podobě v jednom celku (jedna datová zpráva, na technickém nosiči dat). Byl-li odvolacímu soudu exekutorem předložen spis v elektronické podobě a odvolací soud nepokračuje ve vedení spisu exekutora v elektronické podobě, všechny písemnosti v listinné podobě, které se v souvislosti s odvolacím řízením zakládají do procesního spisu, odvolací soud do skončení odvolacího řízení dočasně uchovává ve sběrném spise (§ 185). Písemnosti v elektronické podobě odvolací soud dočasně připojuje jako dokumenty ke spisové značce odvolacího řízení do informačního systému. Po skončení odvolacího

řízení odvolací soud zašle (předá) všechny písemnosti, příp. i jiné dokumenty, které v průběhu odvolacího řízení odvolacímu soudu došly, nebo odvolací soud vytvořil; protokol o hlasování se vždy zasílá (předává) v listinné podobě v zalepené obálce (§ 22). Písemnosti, které odvolací soud vytiskl nebo zkonvertoval z předloženého elektronického spisu exekutora nebo písemností mu došlých v elektronické podobě, se exekutorovi nevrací, zůstávají založené ve sběrném spise nadřízeného soudu,

- podle § 184 odst. 1 ke spisům, které se předkládají soudu druhého stupně k rozhodnutí o opravném prostředku, nebo Nejvyššímu soudu k rozhodnutí o dovolání nebo Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti, se připojí předkládací zpráva, kterou podepíše příslušný předseda senátu (soudce); **kromě vyhotovení napadeného rozhodnutí obsaženého ve spise je třeba předložit také opis (fotokopii) opravného prostředku, který byl ve věci podán, a dále opis napadeného rozhodnutí vždy ve třech vyhotoveních,**
- využívání **vzoru 150 o.s.ř.** není sice pro předkládání spisu odvolacímu soudu výslovně předepsáno, nicméně nelze než ho doporučit, neboť jeho důsledným vyplněním lze beze zbytku dostát své povinnosti,
- vyplněním vzoru je povinnost soudního exekutora vyčerpána a není žádoucí připojovat k předkládací zprávě vlastní stanovisko k podanému odvolání,
- po vrácení spisu bez věcného vyřízení je nutné spis předložit odvolacímu soudu **s novou předkládací zprávou**, o čemž bývá soudní exekutor zpraven v přípisu připojeném k vrácenému spisu.

K podstatnému pochybení dochází téměř ve všech věcech tím, že se vypracovaný znalecký posudek nezasílá k vyjádření stranám. Zřejmě tomu tak je v důsledku dnes již právní úpravou překonaného rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 899/2001. Rozhodnutí je založeno na tezi, že soud obstará znalecký posudek. V současné době zákon jednoznačně hovoří nikoli o obstarání znaleckého posudku, ale o ustanovení znalce. Znalecký posudek je jedním z důkazních prostředků (§ 125 o.s.ř.).

Obecně platí, že rozhodování soudu, popř. soudního exekutora, jehož úkony se považují za úkony exekučního soudu (§ 28 in fine e.ř.), musí být opřeno o určité vědomosti, resp. poznatky, které se vztahují k rozhodované věci. Skutkové poznatky jsou takové, na nichž se zakládají a z nichž plynou uplatňované nároky. Znalost konkrétních individuálních okolností získává soud v rámci dokazování, jehož účelem je dobrat se pokud možno pravdivých poznatků o rozhodujících skutečnostech. Procesní dokazování, spolu s přímým vnímáním soudem, je jedinou cestou, jak soud smí získávat skutkové poznatky. Z principu nezá-

vislosti a nestrannosti soudu a principu rovnosti stran plyne, že soud smí použít jako podklad pro své rozhodnutí pouze poznatky, které získal v rámci procesu řádným procesním postupem. Není třeba dokazovat pouze skutečnosti obecně známé, soudu známé z jeho činnosti a právní předpisy uveřejněné nebo oznámené ve sbírce zákonů (§ 121 o.s.ř.). Předmětem dokazování je vždy konkrétní individuální skutečnost, která je rozhodující z hlediska předmětu řízení, pokud se nejedná o skutečnost, kterou není třeba dokazovat. Procesní dokazování se děje skrze důkazní prostředky, jež jsou demonstrativně vyjmenovány v § 125 až 131 o.s.ř. Patří mezi ně, jak shora uvedeno, i znalecký posudek. V některých případech je stanoveno, že určitá skutečnost může být prokázána jen určitým důkazním prostředkem. Důkazy se provádějí při jednání, účastníci mají právo být přítomni a k jednotlivým důkazům se vyjádřit.

Podle § 253 odst. 2 o.s.ř. soud (rozuměj ve výkonu rozhodnutí nebo exekuci) nařídí jednání, jen považuje-li to za nutné nebo stanoví-li to zákon.

Soudním exekutorům nelze vytknout, pokud nenařizují jednání k provedení důkazu znaleckým posudkem, když to nepovažují za nutné (§ 253 odst. 2 o.s.ř.). Takový postup je rovněž v souladu se zásadou ekonomie řízení. Nelze však pominout skutečnost, že účastníkům nelze odejmout možnost se k závěrům znaleckého dokazování vyjádřit. Nelze proto než uzavřít, že změna právní úpravy měla vést ke změně v postupu soudů a soudních exekutorů při provádění důkazu znaleckým posudkem při oceňování dražených nemovitostí.

Námítka závady v dokazování způsobená tím, že účastníku nebyla dána možnost vyjádřit se k důkazu, uplatněná v odvolání proti usnesení o ceně, nemůže vést k jinému výsledku než zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení a ve svém důsledku rovněž k průtahům v řízení.

Cílem příspěvku není nic více než snaha o to, aby soudním exekutorům byla poskytnuta pomoc zorientovat se v nastíněné problematice tak, aby se povedlo naše společné dílo, jímž by mělo být poskytnutí spravedlivé ochrany oprávněným tím, že se jim dostane bez zbytečných průtahů práva, jež nebylo povinnými dobrovolně splněno, a povinným tím, že při provádění exekuce budou důsledně a bezvýhradně dodržována procesní pravidla daná zejména exekučním a občanským soudním řádem. Veřejnost nás totiž hodnotí pouze podle výsledku naší práce, a to bez rozdílu, zda se o tento výsledek či jeho nezdar větší či menší měrou zasloužil ten který z nás.

Výstava faksimilií v Praze

JUDr. et Mgr. Josef Ťoukálek,
 exekutorský koncipient Exekutorského úřadu Praha 10

V pondělí 12. září 2011 byla v literární kavárně v budově Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze upořádána tisková konference, a to u příležitosti zahájení výstavy a prodeje faksimilií významných českých historických publikací – Knihy starého zemského, městského a jiného práva království českého a Bible Kutnohorské. Akce se zúčastnili i prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc., děkan PF UK, JUDr. Aleš Čeněk, provozovatel literární kavárny, a Mgr. Tomáš Žilinčár, spoluvůrce faksimilií.

Literární kavárna na náměstí Curieových nabízí nejen možnost posezení, ale především prodej zahraniční odborné literatury a antikvariát, to vše zaměřeno na právnickou literaturu. Současně prostory kavárny slouží výstavám obrazů a vernisážím známých autorů, kteří některá svá díla zapůjčili na stálou prodejní expozici.

K samotným vystavovaným dílům lze uvést, že se z hlediska laika jedná o velmi zdařilé napodobeniny historických knih a podle spoluvůrce Tomáše Žilinčára, přítomného na konferenci, by měly vystavované napodobeniny do detailu zobrazovat původní knihy, včetně případných poškození, vad a postupů výroby.

Jak jsem již uvedl, výstava byla zaměřena na dvě historicky významné knihy, které spatřily světlo světa na území českých zemí.

Kniha starého zemského, městského a jiného práva království českého

Tato kniha je nejkompletnější sbírkou právních textů předhusitské doby zemí Koruny české. Rukopis označený v Archivu hlavního města Prahy signaturou 1864 a jinak také známý jako Kniha zemského práva, městského práva a dalších práv je ve své

podstatě velmi rozsáhlou příručkou středověkého zákonodárství užívaného v Čechách před husitskými boulemi. Obsahuje širokou paletu různých řádů, nařízení a právních výroků nejen původem českých, ale také zahraničních. Hned úvodní část knihy je věnována právu zemskému – obsahuje Práva zemská Ondřeje z Dubé, Knihu Rožmberskou a obě verze Řádu práva zemského. Následují práva manská a český překlad části tzv. Švábského zrcadla. „Nejrozsáhlejší část textu je věnována otázkám městského práva,“ říká spoluvůrce faksimile Tomáš Žilinčár, „obsahuje jihlavská práva a brněnská práva Brikcího z Licka, včetně nálezů tamější městské rady.“ Najdeme zde také soupisy daní, poplatků a pokut odváděných králi a jeho úředníkům, stejně jako opisy význačných královských listin a dekretů – například židovské výsady, viniční řády apod. Rukopis vznikl mezi léty 1413–1419 na popud městské rady Starého Města pražského a v jejím vlastnictví zřejmě zůstal po staletí až do dnešních dnů. Vzhledem k častým poznámkám na okraji textu je zřejmé, že kniha byla hojně používána i v následujícím období, a stala se tak neodmyslitelnou pomůckou při řešení sporů.

Okolnosti vzniku rukopisu nejsou příliš známy, lze je však domýšlet. „Ve středověku se v českých městech uplatňovaly dva právní systémy – tzv. magdeburské a norimberské právo,“ upozorňuje Tomáš Žilinčár, „příčemž města v Čechách se mohla kdykoliv odvolat právě do Norimberka nebo Magdeburku.“ Král Václav IV. takový postup zakázal a za nejvyšší instanci pro magdeburské právo ustanovil Litoměřice a pro norimberské Staré Město pražské. V reakci na tuto změnu zřejmě vznikl i tento rukopis, coby příručka tehdy používaných světských zákonů.

Kniha je na svou dobu unikátní. Žádné obdobné knihy z přelomu 14. a 15. století dochované v Čechách a na Moravě neobsahují tak pestré směsici různých právních textů. Naopak kompilace

podobného obsahu se v českých městech objevují až po husitských válkách ve druhé polovině 15. století. Tím pražský rukopis předběhl svou dobu o nejméně dvacet až třicet let!

Ačkoliv kniha vznikla počátkem 15. století, vazba je ze století 16. Jedná se o celokoženou vazbu s dřevěnými deskami. Počet číslovaných listů činí 268. Vlastní knižní blok je šitý na pět jednoduchých vazů bez kapitálku. Desky knihy jsou zdobeny bordurovým slepotiskem a kováním. Kování sestává z osmi nárožnic a středové pukly. Knižní blok je sepnutý dvěma háčkovými sponami. Rukopis je většího formátu (cca 25 x 35 cm).

V knize jsou použity černé, červené, modré a žluté barvy inkoustu. Má bohatě zdobené zlatené iniciály. Některé iniciály jsou velkých rozměrů a přesahují polovinu folia. Navíc jsou listy zdobeny barevnými bordurami. Ke zdobení bylo použito plátkové zlato. Faksimile tohoto rukopisu vyšlo v limitovaném nákladu 199 kusů.

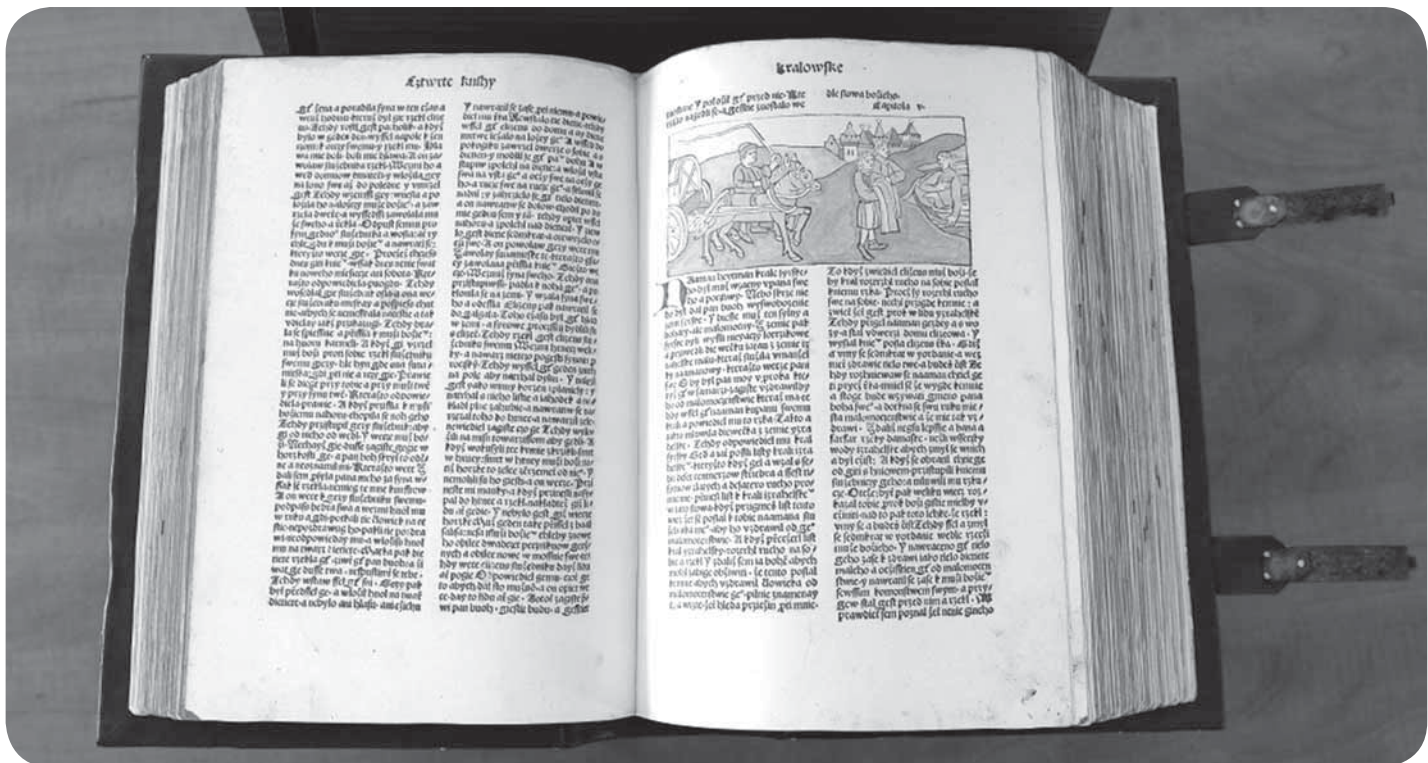
Bible kutnohorská

Bible kutnohorská je unikátním a zároveň nejrozsáhlejším českým prvotiskem. Je druhou nejstarší úplnou tištěnou biblí na území Čech v rozsahu 1224 stran a se zdobením 116 dřevorytů. Je napsána ve staročeském sprežkovém jazyce. Jedná se o jednu z nejzácnějších inkunábulí v české historii – pochází z roku 1489. Vytiskl ji tiskař Martin z Tišnova (jedná se o prvotisk, inkunábuli). „Vznik této pozoruhodné knihy byl předznamenán velkým sou-

peřením Prahy a Kutné Hory na konci 15. století,“ upozorňuje Tomáš Žilincář, který se na vzniku faksimile podílel, „Kutná Hora byla na vrcholu slávy a její měšťané neváhali podpořit velkorysou půjčkou 10 kop grošů tiskařského mistra Martina z Tišnova k co nejrychlejšímu vydání vlastní tištěné bible.“ Nakonec je sice Praha předběhla vydáním Bible pražské o jeden rok, nicméně v ostatních atributech vítězí Bible kutnohorská. Nejenom, že je bohatě ilustrovaná, ale má také o několik stran více, takže je svými 612 listy nejrozsáhlejším českým prvotiskem.

Tím, co fascinuje u Kutnohorské bible hned na začátku, je jednota knihy, soulad písma a malovaných iniciál, harmonie celkové kompozice a jednotlivých detailů. Bible má tzv. foliový formát, tedy velikost zhruba 30 cm na výšku a 21 cm šířky. Její tloušťka je 9 cm, s dřevěnými deskami pak více než 12. „Faksimile přesně kopíruje nejen obsah, ale i řemeslné provedení a původní technologie jako je například kováání, ražba kůže, knihařské zpracování a podobně,“ říká Tomáš Žilincář. Celý komplet je uložen do dřevěné etue s bohatě zdobenými panty. V polstrování dna je uložena doprovodná publikace v českém a anglickém jazyce. Samotné faksimile váží více než pět kilogramů. Vyšlo v roce 2010 v limitovaném nákladu 199 kusů. Originál je v péči Českého muzea stříbra v Kutné Hoře.

Věřím, že případní návštěvníci literární kavárny v budově Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze nebudou zklamáni, zavítají-li do jejich prostor pouze za účelem prohlédnutí zmíněných vystavených publikací.

Exekutoři vítězí

reportáž z fotbalových utkání soudních exekutorů

Mgr. Michal Suchánek,
exekutorský kandidát Exekutorského úřadu Praha 9*

Již VII. ročník mezinárodního fotbalového turnaje EK ČR se konal 10. června 2011 v Praze na jinonickém Motorletu a zúčastnilo se ho jen sedm týmů, protože na poslední chvíli vypadlo mužstvo notářů. Stejně jako v minulých letech turnaj zastřešil Exekutorský úřad Prahy 9 JUDr. Milana Suchánka ve spolupráci s JUDr. Jurajem Podkonickým a s JUDr. Igorem Ivankem. Slavnostní výkop provedl bývalý ligový kanonýr a také reprezentační útočník a účastník mistrovství světa v Itálii v roce 1990 Milan Luhový spolu s členem prezidia Exekutorské komory České republiky Mgr. Davidem Konzem.

Kromě zástupců exekutorů ČR, jejichž tým tvořili také kandidáti, koncipienti a pracovníci exekutorských úřadů z celé republiky, se turnaje zúčastnily silné týmy exekutorů z Polska a ze Slovenska. Tuto trojici doplnila mužstva advokátů, státních zástupců, Ministerstva spravedlnosti a Všeobecné zdravotní pojišťovny.

Mužstva byla rozdělena do dvou skupin a po zdvořilostních pozdravech se šlo tvrdě do boje. Samozřejmě nikdo nechtěl prohrát, a často jsme tak mohli vidět velice kvalitní utkání plná bojovnosti a nasazení. Nutno však dodat, že samotné mače probíhaly v duchu fair play a hlavním cílem většiny hráčů bylo zahrát si, nezranit se a nikoho nezranit. Zápasy a výsledky v základních skupinách se vykristalizovaly tak, že v semifinále na sebe narazili Ministerstvo spravedlnosti s exekutory ze Slovenska a do druhého semifinále postoupili jasně Poláci spolu s domácími exekutory.

V boji o finále si poměrně hladce a „drze“ poradili Slováci s pány z Ministerstva a ve druhém semifinále naše české exekutorské barvy po nejvypjatějším a nejvíce nervózním zápase turnaje porazily Poláky 2:1, a i když se s tím kolegové z Polska zpočátku vyrovnávali poměrně těžce, nic už nestálo v cestě federálnímu finále. Vrcholem celého příjemného pátečního odpoledne bylo finále mezi českými a slovenskými exekutory, které v řádné hrací době skončilo nerozhodným výsledkem 2:2, a na řadu tak přišly pokutové kopy. V těch si počkal náš brankář Ondřej Mareš na jedno zaváhání slovenského bratra a skvěle chytil, naopak naši střelci zachovali ledový klid, chladnou krev a přehled, a mohli se tak radovat z vítězství tohoto prestižního turnaje.

Po červnovém klání a příjemném společenském setkání a také v duhu hesla „s jídlem roste chuť“ jsme se pokusili dát dohromady tým poprvé na velkém hřišti. Naším vyzvatelem byl Senát ČR.

Zápas se konal 12. září 2011 v Praze-Jinonicích a odehrával se v přátelské atmosféře. Slavnostní výkop provedl senátor JUDr. Miroslav Antl. Na své si jistě přišli i diváci, kolegové a sympatizanti, kteří viděli velké množství gólů a také velký obrat ve vývoji utkání. Po prvním poločase vedli chlapi ze Senátu 4:1, pak ale přišel brankostroj ze strany exekutorů, kteří ve spanilé druhé půli nakonec zvítězili 8:5.

A protože žízeň byla po náročném zápase, hraném v úporném horkém počasí, veliká, nutno dodat, že ve třetím poločase nakonec zvítězili všichni.

* redakčně kráceno

XI. REPREZENTAČNÍ PLES MĚSTSKÉHO SOUDU

V PRAZE

3. 12. 2011 PALÁC ŽOFÍN

Účinkují

Petra Janů, Marcela Holanová,
Petr Spálený, Miluška Voborníková

& Apollo Band,

Star Club Zdeňka Vašátka,

country soubor Scarabeus,

cimbálovka Zorky Svobodové

orchestr Josefa Hlavsy a jeho sólisté

Alexander Hemala

Pořádá

Havlíček Brain Team

ve spolupráci s Agenturou NKL Žofín

Vstupenky: 800 Kč (Velký sál)
600 Kč (Malý sál)
400 Kč (Rytířský sál)

OBJEDNÁVEJTE

257 223 009, 602 277 130, sekretariat@brainteam.cz

Vstupenky jsou po domluvě k vyzvednutí na adrese:

Havlíček Brain Team - Ostrovní 2046/5 - 110 00 - Praha 1

Přehled rozhodnutí v exekučních věcech

rubriku připravila

Mgr. Vladimíra Medková,

exekutorská koncipientka JUDr. Soni Karasové, Exekutorský úřad Liberec

1.

skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce

a.

usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č.j. 11 Co 674/2010-29 ze dne 23. 2. 2011

k § 44 odst. 3 e.ř.

Ze samotného rozhodčího nálezu lze dospět k závěru, že účastníci majetkový spor mezi nimi vyňali z pravomoci soudu uzavřením rozhodčí smlouvy, neboť rozhodce v odůvodnění rozhodčího nálezu upozorňuje na znění rozhodčí smlouvy a je proto zřejmé, že ji měl k dispozici a zkoumal i svoji pravomoc ve smyslu ust. § 15 odst. 1 zák. č. 216/1994 Sb. V této souvislosti odvolací soud připomíná, že **soud při rozhodování o nařízení exekuce zkoumá existenci rozhodčí smlouvy, ovšem nikoli její platnost.**

komentář:

V uvedené věci prvostupňový soud zjistil, že součástí rozhodčího spisu nebyla rozhodčí smlouva, soud proto dospěl k závěru, že rozhodčí nález nespĺňuje podmínku formální vykonatelnosti exekučního titulu a návrh na nařízení exekuce zamítl. Odvolací soud zdůraznil, že předmětem zkoumání při nařízení exekuce nemůže být platnost rozhodčí doložky. Ani neplatnost doložky pro její neurčitost ve smyslu nejnovější judikatury Nejvyššího soudu ČR tak nemůže být důvodem k zamítnutí návrhu na nařízení exekuce. K návrhu povinného se však může stát důvodem k zastavení exekuce.

b.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 973/2010 ze dne 26. 5. 2011

k § 44 odst. 3 e.ř.

Samotná okolnost, že proti podkladovému rozhodnutí bylo podáno odvolání, neposkytuje jistotu o jeho (ne)vykonatelnosti, neboť suspenzivní účinek má jen včasné odvolání; je tudíž potřebné buď vyčkat rozhodnutí o tomto odvolání, anebo otázku, zda bylo podáno včas, musí exekuční soud posoudit sám.

c.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2213/2010 ze dne 25. 5. 2011

k § 38 odst. 2 a § 44 odst. 7 e.ř.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 25. května 2005, sp. zn. 20 Cdo 1257/2004, uzavřel, že doložka vykonatelnosti, již je opatřen stejnopis rozhodnutí (§ 261 odst. 2 o.s.ř.), má charakter veřejné listiny, a že tedy potvrzuje pravdivost údajů v ní uvedených. Namítá-li povinný její obsahovou nesprávnost, je povinen ke svým tvrzením nabídnout důkazy. V odůvodnění tohoto rozhodnutí pak Nejvyšší soud vysvětlil, že oprávněný vykonatelnost titulu osvědčí již samotným předložením rozhodnutí opatřeného doložkou vykonatelnosti.

V předmětné věci se však odvolací soud – přestože měl k dispozici spis nalézacího soudu, obsahující exekuční titul opatřený

doložkou právní moci a vykonatelnosti – touto skutečností nezabýval a svůj závěr o nevykonatelnosti platebního rozkazu postavil bez dalšího (byť nalézací soud musel při záznamu o právní moci platebního rozkazu podle § 23 jednacího řádu pro okresní a krajské soudy vycházet z dokladů o jeho doručení účastníkům) na tom, že „exekuční titul spolu se žalobou ve věci nebyl povinnému (žalovanému) vůbec doručován“. **Odvolací soud tedy pomínil charakter doložky právní moci jako veřejné listiny potvrzující pravdivost v ní uvedených údajů.** Jestliže povinný namítl její obsahovou nesprávnost, musel svá tvrzení prokázat a tedy předně k nim nabídnout důkazy.

d.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2169/2009 ze dne 1. 7. 2011

k § 40 odst. 1 písm. d) e.ř. a § 71b odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti

Není-li v notářském zápise určena doba plnění ve vztahu ke smluvním úrokům z prodlení, nemůže být v tomto rozsahu notářský zápis vykonatelný.

Z ustanovení § 71b odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb. vyplývá, že jednou z náležitostí zápisu je určení doby plnění, tedy přesně a určitě stanovené doby, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout oprávněné osobě. Tedy i pro úroky z prodlení (smluvní) platí, že musí být vyjádřena jejich výše (sazba z jistiny), za jaké období (např. měsíčně), od kdy (časový nebo jiný údaj) a do kdy (např. do zaplacení jistiny) je povinnost je platit.

Obsahem notářského zápisu ze dne 11. 4. 2008, NZ 308/2008 N 325/2008, sepsaného JUDr. H. D., notářkou se sídlem v H. K., je uznání závazku, dohoda o úhradě ve splátkách podle stanoveného splátkového kalendáře dále s tím, že v případě prodlení s kteroukoli ze splátek se stává splatnou celá částka dosud dlužná a je splatná prvním dnem takového prodlení. Dále se stanoví, že v takovém případě je dlužník povinen „uhradit úrok z prodlení ve výši 0,5 % denně z dlužné částky za každý den prodlení, počínaje dnem následujícím po dni, kdy se celá dlužná částka stala splatnou“. Součástí notářského zápisu je také dohoda o svolení k vykonatelnosti ohledně v něm uvedené budoucí splatné pohledávky věřitele.

Z obsahu notářského zápisu je zřejmé, že údaj o tom, do kdy má povinný úroky z prodlení zaplatit, chybí. Teprve v návrhu na nařízení exekuce oprávněná požaduje, aby povinný vyčíslené úroky zaplatil od 11. 8. 2006 do zaplacení (míněno zaplacení jistiny).

e.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 5068/2009 ze dne 28. 6. 2011

k § 78 písm. a) e.ř.

Exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti má jen formální charakter a obsahuje jen takové náležitosti, které jsou potřebné k tomu, aby byl jako titul pro exekuci nebo soudní výkon rozhodnutí vykonatelný; soudní exekutor jej sepíše na základě dohody oprávněné a povinné osoby, aniž by byl oprávněn zkoumat její podklad v hmotném právu, a na základě prohlášení povinné osoby, jímž svoluje k jeho vykonatelnosti. Exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti není sám o sobě samostatným zavazovacím důvodem a ani se jím nezakládá domněnka o existenci dluhu v době jeho sepsání. Právním důvodem plnění se rozumí (srov. odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98) rozhodné skutečnosti, na nichž se plnění zakládá. **Rozhodné skutečnosti, na nichž se plnění zakládá, nemusí být v dohodě osoby oprávněné ze závazkového vztahu s osobou ze závazkového vztahu povinnou, obsažené v exekutorském zápise se svolením k vykonatelnosti, vylíčeny do všech podrobností.** Požadavku ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) e.ř. a § 274 písm. e) o.s.ř. vyhovuje takové označení právního důvodu plnění, z něhož je zřejmé, na čem se plnění zakládá (tj. proč má povinná osoba poskytnout oprávněné osobě stanovené plnění).

2.

změna soudního exekutora

a.

usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci č. j. 40 Co 464/2011-18 ze dne 29. 6. 2011

k § 44b e.ř.

Oprávněný poté, kdy je exekutor na základě jeho návrhu pověřen, ztrácí neomezenou dispozici ve věci volby exekutora. Změnu exekutora může totiž oprávněný navrhnout pouze z důvodů zvláštního zřetele hodných. Návrh na změnu exekutora musí vedle obecných náležitostí podání obsahovat skutečnosti, ve kterých oprávněný spatřuje důvody zvláštního zřetele hodné, musí k jejich prokázání navrhnout důkazy a musí označit exekutora, kterého soud v případě úspěchu návrhu nově pověří provedením exekuce.

Důvody zvláštního zřetele hodné musí být ve vztahu k oprávněnému objektivního charakteru a jsou jimi mimořádné situace, které mohou v průběhu řízení nastat a které brání tomu, aby exekuce mohla být úspěšně vedena a skončena. Důvodem pro změnu exekutora však nemůže být pouze skutečnost, že mezi oprávněným a exekutorem je narušen vztah vzájemné důvěry.

Exekutor v exekučním řízení vystupuje nezávisle, má postavení úřední osoby a jeho úkony jsou považovány za úkony soudu. Není povinností soudního exekutora informovat oprávněného o každém učiněném kroku směřujícím k uspokojení pohledávky, rovněž tak není právem oprávněného, aby určil způsob, jakým bude exekuce provedena. Volba způsobu exekuce zásadně přísluší exekutorovi, pouze soud je na základě § 268 odst. 4 o.s.ř. oprávněn zkoumat přiměřenost rozsahu prováděné exekuce a případně exekuci prováděnou v nepřiměřeném rozsahu částečně zastavit.

3.

postup při provádění exekuce

a.

rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 4802/2008 ze dne 30. 11. 2010

k § 47 e.ř.

Zákon neváže vydání exekučního příkazu na právní moc usnesení o nařízení exekuce (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. 29 Cdo 339/2008). Stanoví, že exekutor vydá exekuční příkaz poté, co mu bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce, a poté, co posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena (§ 47 odst. 1, věta první, e.ř.). V praxi je proto pravidlem, že **exekutor vydá exekuční příkaz, jakmile mu bude doručeno usnesení o nařízení exekuce, tedy ještě předtím, než toto usnesení nabude právní moci.**

Z ust. § 47 odst. 2 e.ř. vyplývá, že provést exekuci, tj. plnění získané od povinného předat či vyplatit oprávněnému, je exekutor oprávněn až poté, co usnesení o nařízení exekuce nabude právní moci. Do té doby může podnikat kroky v rámci exekučního řízení, může od povinného přijmout plnění podle exekučního titulu, nikoliv však provést exekuci, tj. plnění předat či vyplatit oprávněnému.

Otázka okamžiku, v němž je splněn dluh povinného, který v rámci exekuce plnil soudnímu exekutorovi, je řešena v rozhodnutí uveřejněném pod R 66/2007 Sbírkou soudních rozhodnutí a sta-

novisek se závěrem: jestliže dlužník zaplatil v rámci exekučního řízení do rukou soudního exekutora část dluhu, nemá věřitel právo na úroky z prodlení ze zaplacené částky. Prodlení exekutora s předáním částky, kterou přijal od povinného, oprávněnému je věcí vnitřního vztahu mezi nimi a nemůže jít k tíži povinného, který dluh splnil. **Závěr, že platba povinného exekutorovi je plněním vymáhané pohledávky s tím důsledkem, že zaplacením dluhu na účet exekutora dluh povinného vůči oprávněnému zaniká, se však uplatní toliko za situace, že se tak stalo v rámci pravomocně nařízené exekuce.**

b.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1335/2010 ze dne 22. 6. 2011

k § 44 odst. 7 e.ř.

Otázku (ne)platnosti kupní smlouvy podle § 39 obč. zák., jež byla pro rozhodnutí věci samé významná, vyřešil odvolací soud v plném souladu se zákonem (srov. § 324 o.s.ř. a § 44 odst. 7 e.ř.), v němž je vymezen zákaz směřující vůči povinnému, kterým je mu pod sankcí absolutní neplatnosti právních úkonů zapovězeno nakládat – až na stanovené výjimky – s veškerým majetkem. Počátek tohoto tzv. generální inhibitoria je přitom vázán na okamžik doručení usnesení o nařízení exekuce povinnému, přičemž generální inhibitorium je po vydání exekučního příkazu postihujícího konkrétní věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty doplněno tzv. speciálním inhibitoriem, tj. zákazem nakládat s konkrétním majetkem exekučním příkazem postiženým (§ 47 odst. 4, § 49 odst. 3 e.ř.). Neplatnost právního úkonu podle § 39 obč. zák. je neplatností absolutní, která působí ze zákona (ex lege) a od počátku (ex tunc), takže subjektivní občanská práva a občanskoprávní povinnosti z takového právního úkonu vůbec nevzniknou.

c.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2784/2009 ze dne 22. 6. 2011

k § 320 o. s. ř.

Ačkoliv pověřená soudní exekutorka v označeném exekučním příkaze rozhodla o provedení exekuce postižením jiných majetkových práv podle § 320 o. s. ř., přičemž za dlužníka povinného považovala manželku povinného (takto ovšem není manželka povinného označena), a ačkoliv další průběh exekuce byl svěřen do rukou poddlužnice (manželky povinného) a bylo pouze na ní, jak bude vůči oprávněnému postupovat, přesto přikázala pe-

něžnímu ústavu, aby s peněžními prostředky nenakládal, aby je zablokoval a aby odepsal vymáhanou pohledávku, její příslušenství a náklady exekuce okamžikem, kdy mu bude doručeno vyznění o právní moci usnesení o nařízení exekuce a exekučního příkazu a příslušnou částku poukázal na její účet. Tento nezákonný postup pověřené soudní exekutorky vedl k postižení majetku manželky povinného způsobem, který je v rozporu se zákonem (§ 320 o.s.ř.) i s judikaturou Nejvyššího soudu, která dovodila, že ve společném jmění mohou být jen peněžní prostředky z účtu již vybrané, a to majitelem účtu.

4.

spojení věcí vedených soudním exekutorem

nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2780/10 ze dne 7. 6. 2011

k § 112 o.s.ř.

Ústavní soud nikterak neobhájí nebo svým rozhodnutím neposkytuje návod k tomu, aby se lidé vyhýbali plnění svých povinností, neboť jejich plnění (ať již smluvních, nebo zákonných) je základní proximou, na níž je postaven právní stát. Ústavní soud rovněž nezpochybuje právo na náhradu nákladů exekuce, jak na straně soudního exekutora, tak i na straně oprávněného, neboť to byl povinný, který vyvolal protiprávní stav, jenž si vynutil vznik dalších nákladů (exekutora i oprávněného), a je proto povinen tyto náklady nést.

Na druhé straně musí existovat proporcionální vztah mezi výší vymáhané pohledávky a výší nákladů řízení (exekučních nebo i nákladů nalézacího řízení), které musí povinný nést. Proto by měly jak soudy, tak i exekutoři postupovat tak, aby tento zásah do vlastnického práva povinného svým postupem minimalizovali. V dané věci by pro soudního exekutora určitě nepředstavovalo vážný problém spojení výše uvedených věcí, a to ani z hlediska věcného (pohledávky na základě stejného titulu), osobního (pohledávky jednoho oprávněného subjektu za jedním dlužníkem), ani časového (výzvy ke splnění povinnosti byly vydány v jeden den). Za situace, kdy se justiční informační systémy neustále zdokonalují, je vždy nutné zvažovat, zda skutkově a právně obdobné věci těchto účastníků, které k příslušnému soudu nebo soudnímu exekutorovi napadnou, z důvodů procesní ekonomie nespojit.

Přestože soudnímu exekutorovi žádný právní předpis explicitně nepřikazuje, aby věci, které spolu po všech stránkách sou-

visejí, spojil, je takový postup z důvodu hospodárnosti řízení (§ 112 o.s.ř.) i z důvodu výše zmiňované minimalizace zásahů do základního práva na vlastnictví povinného nanejvýš žádoucí. K individuálnímu rozhodování v jednotlivých věcech lze přistoupit tak, aby nebyl porušen čl. 36 Listiny pouze tehdy, je-li takový postup rozumně odůvodnitelný.

5.

zastavení exekuce

a.

usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 14Co 162/2011-27 ze dne 28. 4. 2011

k § 268 odst. 1 písm. c) o.s.ř. a § 150 o.s.ř.

V projednávaném případě zastavení exekuce výslovně navrhl sám oprávněný, a to z důvodu, že zjistil, že na povinného je vedena celá řada exekucí a tudíž se mu jeví dobytost jeho pohledávky nejistá. Oprávněný tímto svým procesním úkonem realizoval své dispoziční právo, přičemž soudní exekutorka byla tímto jeho návrhem vázána, musela mu vyhovět a nařízenou exekuci zastavit. Soudní exekutorce lze pouze vytknout, že exekuci neměla zastavit podle § 55 odst. 3 exekučního řádu, jak v odůvodnění usnesení uvádí, ale **podle § 52 odst.1 exekučního řádu a § 268 odst.1 písm. c) o.s.ř.** Nicméně za situace, kdy **oprávněný navrhl zastavení exekuce, aniž by mu povinný mimo rámec exekuce uhradil exekuci vymáhanou částku, to byl právě oprávněný, kdo procesně zavínil, že nařízená exekuce byla zastavena** a je tak povinen zaplatit soudní exekutorce náklady exekuce podle shora citovaného ust. § 89 exekučního řádu. Pokud tedy soudní exekutorka uložila oprávněnému povinnost zaplatit jí náklady exekuce, rozhodla správně.

Pokud se odvolatel domáhal aplikace § 150 o.s.ř., tak toto ustanovení **na rozhodnutí o nákladech exekuce nedopadá**, lze je případně, jsou-li splněny podmínky, aplikovat jen při rozhodování o nákladech řízení mezi účastníky.

komentář:

Usnesení soudu jednak potvrzuje pravomoc soudního exekutora zastavit exekuci čistě na návrh oprávněného, aniž by byl dotazován povinný (§ 55 odst. 2 e.ř.). Dále také zdůrazňuje, že pokud důvodem k zastavení exekuce nebylo chování povinného, je oprávněný tím, kdo procesně zastavení zavínil. Procesní zavínění i nadále nebude možné vztáhnout na situaci nemajetnos-

ti či úmrtí/zániku povinného bez právních nástupců (lze si zde stěží představit procesní zavinění kohokoli z účastníků), dopadá však na širokou škálu chováním povinného nezdůvodněných návrhů na zastavení exekuce ze strany oprávněného. V poslední řadě rozhodnutí reaguje na domáhání se aplikace § 150 o.s.ř. při rozhodování o nároku na zaplacení nákladů exekuce, aplikaci tohoto ustanovení jako nepřipadnou odvolací soud odmítl. V rozhodnutí exekučních soudů (prvostupňových soudů) se bohužel často setkáváme s tím, že § 150 o.s.ř. se bez dalšího aplikuje na rozhodování o nároku na zaplacení nákladů exekuce a působí jako jakýsi tvořivý, ovšem řádně nezdůvodněný vklad soudu do rozhodnutí nad rámec jím citované judikatury Ústavního soudu.

b.
usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 CDO 5293/2007 ze dne 26. 3. 2008

k § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř.

Podnět k zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř. nepodává povinný, nýbrž soudní exekutor. Podal-li by povinný řádný návrh na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř., soud by se jím zabývat musel, a v případě závěru o neexistenci důvodu k zastavení exekuce podle tohoto ustanovení by takovýto návrh zamítl.

c.
usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 610/2010 ze dne 28. 7. 2011

k § 268 odst. 1 písm. h) a § 110 odst. 3 obč. zák.

Z ustanovení § 110 odst. 3 obč. zák. vyplývá, že v tříleté promlčecí době se nepromlčuje právo na úroky z prodlení a opěťující se plnění, která byla přiznána pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu za dobu minulou, **zatímco právo na úroky a opěťující se plnění, jejichž splatnost nastala po právní moci rozhodnutí soudu nebo po jejich písemném uznání, se promlčují po třech letech.** Z hlediska promlčení je proto třeba zvlášť posuzovat právo na úroky z prodlení (mající povahu opěťujících se dávek – srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2007, sp. zn. 21 Cdo 681/2006) do právní moci rozhodnutí soudu, jímž úroky byly přiznány, a zvlášť právo na úroky z prodlení, jejichž splatnost nastala po právní moci tohoto rozhodnutí.

6. odpovědnost za škodu

a
usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1186/2009 ze dne 19. 10. 2010

k § 13 zákona č. 82/1998 Sb.

Samotné zrušení usnesení o nařízení exekuce a ostatně ani nevykonatelnost titulu, na jehož základě byla exekuce nařízena, není automaticky odpadnutím právního důvodu, na jehož základě bylo plněno, a neznamená tedy ve všech případech vznik bezdůvodného obohacení na úkor toho, kdo plnil. O takový případ se jedná toliko v situaci, že pro poskytnuté plnění neexistoval hmotněprávní důvod vzniku závazku (§ 489 obč. zák.), tedy že mezi žalobcem a tím, komu bylo plněno, nešlo o vztah dlužníka a jeho věřitele; pak by vznikl žalobci nárok a vydání bezdůvodného obohacení, jak uvažovaly soudy obou stupňů.

Pokud by však právní předchůdce žalobce byl dlužníkem oprávněného a uhrazením vymáhané částky plnil svůj dluh, o bezdůvodné obohacení by nešlo, neboť jeho dluh v příslušné výši zanikl splněním. V obou případech je však výsledek tentýž: plnění žalobce oprávněnému neznamená vznik majetkové újmy žalobce jakožto předpoklad odpovědnosti státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb., a neznamená tedy ani vznik nároku žalobce na náhradu škody.

Shora uvedený právní režim se však neuplatní v případě náhrady škody spočívající v nákladech exekuce zaplacených na základě exekučních příkazů, neboť náklady řízení jsou institutem práva procesního a mají původ v procesním právu. Jestliže žalobce na základě příkazu soudního exekutora mu uhradil náklady exekuce a rozhodnutí o nařízení exekuce bylo následně v dovolacím řízení zrušeno a usnesením soudu prvního stupně byl návrh na nařízení exekuce zamítnut, nepřichází v úvahu splnění nějakého závazku (dluhu) povinného vůči exekutorovi a nejde ani o vznik vztahu z bezdůvodného obohacení mezi povinným a exekutorem.

Zákon č. 82/1998 Sb. vydaje poškozeného v řízení, v němž bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, považuje za škodu a náhradu nákladů řízení zahrnuje do náhrady škody. Tento nárok může být odškodněn, pouze nebylo-li o náhradě vynaložených nákladů poškozenému v původním (exekučním) řízení rozhodnuto.

b.

rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2434/2010 ze dne 16. 8. 2011

k § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb.

Žalobkyně se žalobou domáhala přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku nepřiměřené délky řízení o výkon rozhodnutí vedeného od roku 1994 do roku 2008 u Okresního soudu v Praze-západ pod sp. zn. 23 E 581/94. Návrh na výkon rozhodnutí pro vymožení částky 61.000,- Kč byl podán dne 9. 8. 1994, nařízení výkonu rozhodnutí ze dne 30. 11. 1994 prodejem nemovitosti povinného bylo odvolacím soudem zrušeno proto, že nebyla zkoumána proporcionalita, opětovně byl výkon rozhodnutí nařízen dne 1. 9. 1997. Dne 2. 6. 1998 podal povinný návrh na zastavení výkonu rozhodnutí, který byl usnesením zamítnut a toto usnesení zrušeno odvolacím soudem. Usnesení ze dne 7. 7. 2004, kterým soud prvního stupně výkon rozhodnutí zastavil, bylo pro nepřezkoumatelnost zrušeno. Další usnesení o zastavení řízení vydané dne 25. 9. 2007 bylo odvolacím soudem v meritu věci potvrzeno. Pravomocně bylo řízení skončeno dne 4. 4. 2008. V řízení rozhodoval 8x soud prvního stupně a 5x soud odvolací.

V případě řízení o výkon rozhodnutí hraje otázka vzniklé újmy, kterou do značné míry představuje a naplňuje kritérium významu předmětu řízení pro poškozeného [§ 31a odst. 3 písm. e) OdpŠk], klíčovou roli. Smyslem kompenzačního řízení přitom není mechanicky použít výpočet (délka řízení násobená určitou částkou za rok), ale přiznat poškozené osobě takové odškodnění, které bude způsobit alespoň zmírnit jí utrpěnou újmu, neboť se jedná o prostředek reparační a nikoliv sankční. Kritérium cel-

kové délky řízení [§ 31a odst. 3 písm. a) OdpŠk] proto v řízení o výkon rozhodnutí z důvodu specifických rysů tohoto typu řízení (nařízení, průběh a nepravdivé důvody a způsoby skončení) je na místě vykládat modifikovaně podle naplňování účelu takového řízení.

Výkon rozhodnutí je integrální součástí práva na soudní ochranu, neboť pokud by konečné a závazné rozhodnutí mělo zůstat neúčinným v neprospěch jedné ze stran, pak by soudní ochrana byla pouze iluzorní. Zároveň však nelze pominout, že stát je vázán dispozičním právem oprávněného zvolit si způsob výkonu rozhodnutí a může úspěšně vykonat jen takové rozhodnutí, u kterého to dovolují okolnosti konkrétního případu, tedy pokud povinný má dostatek majetku, ze kterého lze pohledávku oprávněného uspokojit (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1455/2009). **Délka řízení o výkon rozhodnutí je tak ovlivněna nejen kritérii § 31a odst. 3 písm. b) až d) OdpŠk, ale zejména objektivními okolnostmi, jako je majetková situace povinného a jeho případná spolupráce.** Předpoklad vzniku nemateriální újmy v důsledku nepřiměřeně dlouze vedeného řízení nemusí být nutně naplňován vždy jenom proto, že určité řízení formálně trvá. Náhrada nemajetkové újmy přichází obecně do úvahy jako důsledek odpovědnosti za způsobení újmy a při posuzování délky vykonávacího řízení je třeba vždy zkoumat, do jakého okamžiku se jednalo o účelné vedení řízení směřující k reálnému vymožení práva oprávněného, a od kdy již další průběh řízení ztrácí svůj význam, neboť vymožení pohledávky oprávněného se stává vzhledem k okolnostem případu nereálné či neúčelné, popř. dokonce neúčinné. Uvedené platí zvláště tehdy, dojde-li k zániku vymáhané pohledávky, a kdy tak v podstatě odpadá důvod jejího uplatnění v soudním řízení.

Komorní listy

osmé číslo

www.ekcr.cz/komorni-listy

Redakční rada

Mgr. Petra Báčová

Mgr. David Hozman

Mgr. Vladimíra Medková

Mgr. Erik Smola

Mgr. Ondřej Svoboda

Mgr. Pavel Tintěra

JUDr. Jana Tvrdková

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky

IČ: 70940517

Komorní listy

Husova 8, 602 00 Brno

tel. kontakt: 545 212 285

fax: 545 212 305

e-mailová adresa: redakce@exekutorskakomora.cz

sazba a tisk

PRINTECO s.r.o., Brno

zdarma

náklad 700 ks

vychází čtvrtletně

datum vydání 10. 10. 2011

MK ČR E 19153

registrace Ministerstva kultury ČR

Komorní listy

produkuje, vydává a distribuuje

Exekutorská komora České republiky

Exekutorská komora ČR
u příležitosti 10. výročí svého založení
si Vás dovoluje pozvat
na konferenci na téma

HISTORIE EXEKUCÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

Konference proběhne
dne 1. listopadu 2011 od 10 hodin
v Kaiserštejnském paláci,
Malostranské náměstí 23, Praha 1

Program:

Úvodní slovo prezidentky
Exekutorské komory JUDr. Jany Tvrdkové

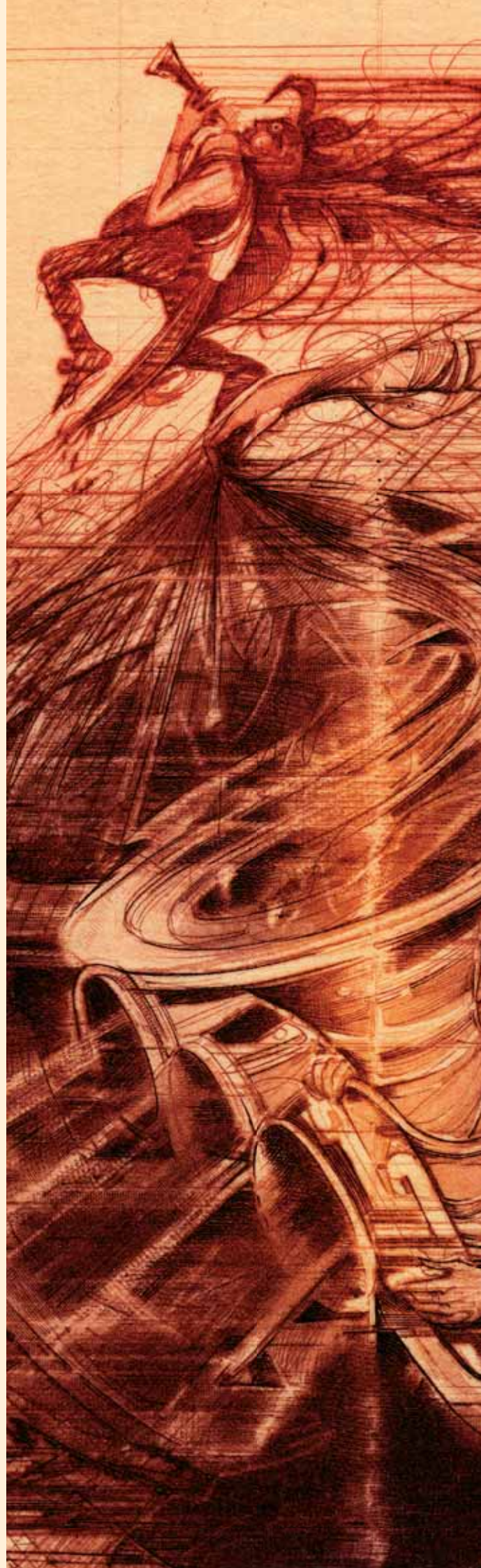
Vystoupení hostů

Exkurs do historie exekucí v českých zemích

Oběd formou bufetu

Směrování vývoje exekučního práva

Ukončení odborné části konference zhruba ve 14 hodin

Oceňovací a znalecká kancelář s.r.o.

ZNALECKÝ ÚSTAV

Zpracování znaleckých posudků
pro potřeby exekučních řízení

Erudovaný znalecký ústav je připraven pro Vás zpracovat znalecké posudky z oboru ekonomika s rozsahem znaleckého oprávnění pro ceny a odhady nemovitostí, movitého majetku, finančního majetku a podniků. V uplynulém období zpracoval náš tým pracovníků pro Vás v exekučních řízeních téměř 3000 znaleckých posudků převážně nemovitého majetku na území celé České republiky.

- ustanovte Nás k ocenění majetku
- kontaktujeme povinné a provedeme místní šetření
- do 30 dnů zpracujeme znalecký posudek
- znalecký posudek Vám předáme v listinné i elektronické podobě

Působnost po celé ČR

Pro bližší informace volejte!

 posudek.com